

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΤΟΜΟΣ ΚΖ΄.

Συνδρομὴ ἑτησίαι: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἰσότησαι. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδ. Παρθενωγαγίου 14.

12 Μαρτίου 1889.

ΧΡΟΝΙΚΑ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΘΘΩΝΟΣ

Ο ΠΑΠΟΥΛΑΚΗΣ

Δ΄.

(Συνέχεια).

Ἐπιβρα αὐτοῦ κατὰ τῆς Ἀγγλίας. — Ἐνέργειαι καὶ συγγράμματα αὐτοῦ. — Ὑπόληψις αὐτοῦ παρὰ τοῖς Φιλορθοδόξοις. — Αἱ πολιτικαὶ του δοξασίαι — Κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ συνέταιροι. — Τὰ μοναστήρια καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς κυκλοφοροῦντα βιβλία. — Τὰ δωδεκα κεφάλαια τοῦ Ἐπισκόπου καὶ οἱ στοχασμοὶ τοῦ γέροντος Σπύρου. — Σύμβολα τῆς Ἐταιρίας. — Σχέσεις Παπουλάκη πρὸς τοὺς Φιλορθοδόξους. — Σημασίαι τῆς Ἐταιρίας. — Ἡ ἀνεξιθρησκεία καὶ ὁ ἐσταυρωμένος ἀλέκτωρ. — Ἀναβρασμὸς ἐν Ἀθήναις.

Ὁ Κοσμάς Φλαμιάτος οὗτος, ὅστις τοιοῦτο διαδραματίζει πρόσωπον μεταξύ τῶν Φιλορθοδόξων, ἦτο Κεφαλλῆν, ἐκ τῆς ἐπαρχίας Σάμης καταγόμενος καὶ ἐν Πάτραις ἀπὸ τινῶν ἐτῶν ἀποκατεστημένος, ἀνὴρ μετριωτάτης παιδείσεως, θρησκομανῆς, ὑποκείμενος εἰς ἀσκητικὰς ἐξάψεις καὶ ἐσκοτισμένον ἔχων τὸν νοῦν ἐκ τῆς ἐνδεδελεχθεῖς ἀναγνώσεως τῆς δυσπέπτου τῶν συναξαρίων ὕλης καὶ ἐκ τῆς ἀσχολίας αὐτοῦ περὶ τὴν ἐξήγησιν τῶν χρησμῶν τοῦ Ἀγαθαγγέλου. Ἐτρεφε μίσην ἀσπονδον πρὸς τὴν Ἀγγλίαν, ἴσως διότι ἡ προστατίς τότε αὐτῆ δυνάμει τῶν Ἰονίων νήσων αὐστηρῶς εἶχε καταστείλει τὸ ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ του πατρίδι στασιαστικὸν κίνημα τοῦ 1848· διότι αἱ περὶ Λουθηροκαλθίνων γελοῖαι αἰτιάσεις του καὶ αἱ δῆθεν προσηλυτιστικαὶ ἐνέργειαι τῆς εἰρημένης δυνάμεως οὐδεμιᾶς ἔχονται ὑποστάσεως, ἀφοῦ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἐπιτανήσῳ, ἐνθα ἡ Ἀγγλία ἦτο κατὰ τύπους μὲν προστατίς, πράγματι δὲ κυρίαρχος ἐπιμελῶς καὶ ἐμφρόνως ἀείποτε ἀπέσχε πάσης ἀναμιξεως εἰς τὸ θρησκευτικὸν τοῦ λαοῦ φρόνημα. Ἴσως ὅμως καὶ ἕτερος λόγος καὶ δὴ σπουδαιότερος ὑπηγόρευε τὴν σφοδρὰν ταύτην ἀντιπάθειαν τοῦ Φλαμιάτου κατὰ τοῦ ἀγγλικοῦ ἔθνους· ὁ Φλαμιάτος ἦτο ἐμμανῆς Ἀγαθαγγελιστῆς, ὡς τοιοῦτος δὲ ἦτο ἀφωσιωμένος εἰς τὴν Ῥωσίαν, πρὸς τὸ «ἀξανθὸν γένος», ἐξ οὗ προσεδόκα κατὰ τὰ χρησμοδοτηθέντα σωτηρίαν καὶ ἀπολύτρωσιν,

ἡ δὲ Ἀγγλία οὕσα ἐν τῷ πεδίῳ τῆς κατὰ τὴν Ἀνατολὴν πολιτικῆς ἢ φυσικῆς ἀντίπαλος τῆς Ῥωσσίας ἐπόμενον ἦτο νὰ ἐπισύρῃ τὴν δυσμένειαν αὐτοῦ καὶ τὴν καταφορὰν. Ὁ Φλαμιάτος ἦτο ἡ ψυχὴ καὶ τὸ ἔρεισμα τῶν Φιλορθοδόξων, ἀποκκεῖται δὲ εἰς τὰ ἐπίσημα τῶν ἀρχῶν ἐγγραφα ὁ θεμελιωτῆς καὶ τὸ κέντρον τῆς ομάδος. Κατὰ τινὰ ἐκθεσιν ἡμιεπίσημον τοῦ ἐπαρχου Καλαβρυτῶν πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον, ὁ Φλαμιάτος διετέλει εἰς στενοτάτας σχέσεις μετὰ τινῶν μοναχῶν τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου φανατικῶν ὡς αὐτὸς καὶ μετὰ τοῦ Χριστοφόρου Παπουλάκη, ἐν ὧσφ οὗτος εὗρισκετο ἐν τῇ ῥηθείσῃ ἐπαρχίᾳ, καὶ παρόρμα αὐτοῦ εἰς τὴν στασιαστικὴν ἐνέργειαν. ἌἘχων τὰ μέσα, γράφει ὁ ἐπαρχος, διὰ τοῦ ἐμπόρου ἀδελφοῦ του, μετεβίβαζεν εἰς τὰς ἐταιρίας τῶν ἐγγραφα καὶ πράγματα ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸν καὶ ἰδίως, ὡς λέγεται, ἀπὸ συνεταιίρους τῶν τινὰς εὗρισκομένους ἐν Βενετίᾳ καὶ μετὰ ταῦτα μετέβαινεν αὐτοπροσώπως εἰς ὀρισμένας ἐποχὰς τοῦ χρόνου καὶ τοὺς καθωδήγει εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ σκανδαλώδους τούτου κηρύγματος. Ἀυτὸς ἐξέδωκεν ἐν Πάτραις φυλλάδιον ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «ἡ Φωνὴ τῆς Ὀρθοδοξίας» καὶ Ἐρμηνείαν τῶν χρησμῶν τοῦ Ἀγαθαγγέλου, τὰ δὲ ἐκτρομακτικὰ ταῦτα προϊόντα τῆς νοσοῦσης διανοίας του ἐπεμπε πρὸς τοὺς ὑμόφρονος πρὸς ἐποικοδόμησιν τῆς πιστεῶς των καὶ πρὸς ἐξάψιν τοῦ ζήλου των. Διενήργει δραστηρίως τὸν προσηλυτισμὸν καὶ τὴν συγκρότησιν τῶν κατὰ τύπους συνελεύσεων, φροντίζων ἀμα καὶ χρηματικὰ βοηθήματα νὰ συνάξῃ καὶ νὰ διανέμῃ ὑπὲρ τῆς εὐρυτέρας τῶν ἰδεῶν του διαδόσεως, διετέλει δὲ εἰς τακτικὴν ἀλληλογραφίαν μὲ τοὺς κυριωτάτους τῶν ἐταίρων. Πληθὺς ἐπιστολῶν αὐτοῦ ἀνευρέθη ὑπὸ τῆς ἐξουσίας μετὰ τὴν ἐνεργηθεῖσαν καταδίωξιν τῶν Φιλορθοδόξων, ἐν αἷς τὰ αὐτὰ ἀνεμάσσα φορτικῶς περὶ τῶν ἐπιβούλων δῆθεν ἐνεργειῶν τῆς Ἀγγλίας ἐν Ἑλλάδι κατὰ τῆς ὀρθοδόξου θρησκείας, περὶ τοῦ Λουθηροκαλθινικοῦ συστήματος, περὶ τοῦ ἐπιβλαβοῦς καὶ ἀσεβοῦς προορισμοῦ τῶν σχολείων καὶ τὰ τοιαῦτα, προέτρεπε δὲ τὸν Λεοναρδόπουλον, πρὸς ὃν ἀπευθύνετο, νὰ μὴ παύσῃ ἀπὸ τοῦ νὰ ἀποκαλύπτῃ τοῖς πάσι τὸν

ἐπιχειρῶν δὴθεν κίνδυνον ἐκ τῆς ἐπιβουλῆς, διαβεβαιῶν ὅτι ὁ μισθὸς τοῦ ἔσται μέγας καὶ πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Φαίνεται δὲ ὅτι μεγίστην ἔχαιρον ὑπόληψιν παρὰ τοῖς ἑταίροις, διότι ἐν ἐτέρῃ ἐπιστολῇ τοῦ ἱερομονάχου Ἰγνατίου ἐκ Μεγάλου Σπηλαίου πρὸς τὸν αὐτὸν Λεοναρδούπουλον ἀπὸ 16 Ἀπριλίου 1850 γράφονται τὰ ἑξῆς: «Ἐπιστέλλω πρὸς τὴν Ἑμετέραν Εὐγένειαν καὶ δύο βιβλιάρια καλούμενα τὸ μὲν «Φωνὴ Ὁρθοδοξίας» τὸ δὲ «Ἑρμηνεία τῶν χρησμῶν τοῦ Ἱεροῦ Ἀγαθαγγέλου» γεννήματα καὶ πόνοι ἀνδρὸς σοφοῦ καὶ ἐναρέτου καὶ μόνου διακεκριμένου ζηλωτοῦ τῆς ὀρθοδοξίας, γνωστοῦ πρὸς ὑμᾶς, καὶ τὸν ὅποιον διεφύλαξεν ἡ Θεία Πρόνοια ὡς κειμήλιον τῆς θείας χάριτος εἰς τὴν παρούσαν καθ' ἡμᾶς φρικτὴν ἐποχὴν καὶ γενεάν εἰς μαρτύριον αὐτῆς.»

Αἱ ιδέαι καὶ ὁ χαρακτήρ τοῦ Φλαμιάτου οὕτω πως περιγράφονται ἐν ἐγγράφῳ ὅπερ συνέταξε τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅπως ἀποστείλῃ αὐτὸ πρὸς τοὺς παρὰ ταῖς ξένας ἀυλαῖς διαπιστευμένους πρέσβεις τῆς Ἑλλάδος πρὸς διαφώτισιν αὐτῶν περὶ τῶν διατρεχόντων τότε ἐν Ἑλλάδι:

«Κέντρον τῆς θρησκευτικῆς ταύτης διδασκαλίας ἦτο Κοσμάς τις Φλαμιάτος ἐκ Κεφαλληνίας ἀποκατεστημένος πρὸ χρόνων εἰς Πάτρας. Ὁ Φλαμιάτος οὗτος ὑπὸ θρησκομανίας καὶ θεομανίας ἀκράτους κατεχόμενος εἶχε συλλάβει ἐν τῷ ἀπομεμονωμένῳ βίῳ, ὃν ἐν Πάτραις διῆγε, τὴν ιδέαν ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία καὶ τὸ Ἑλληνικὸν Γένος ἐπέβουλεύοντο. Ἀρχηγὸν δὲ τῆς ἐπιβουλῆς ἔθεθε τὴν Ἀγγλίαν, ἧτις διὰ τῶν νεωτερισμῶν τοὺς ἠπίους διὰ τῶν Συνταγμάτων καὶ τῶν μεταπολιτεῦσεων εἰσήγαγεν εἰς τὴν Εὐρώπην πᾶσαν καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα προτίθεται τὴν ἀπώλειαν τῆς θρησκείας καὶ τοῦ γένους, ὅτι τὸ Σύνταγμα καὶ οἱ καθεστῶτες νόμοι τῆς Ἑλλάδος εἶνε σατανικοὶ καὶ ὅτι ἡ ἐπάνοδος τῶν χριστιανῶν εἰς τὴν καθάραν λατρείαν τῆς πίστεως ἀρκεῖ νὰ ὀργανώσῃ τὸν τόπον καὶ νὰ σώσῃ τὸ γένος, ὅτι τὰ ἐν Ἀθῆναις σχολεῖα καὶ Πανεπιστήμια καὶ ἅπαντες οἱ ἐν αὐταῖς διδασκόμενοι πρέπει ν' ἀποκρούωνται ἀπὸ τοὺς ἀληθεῖς χριστιανούς, ὅτι ἐν τέλει ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐπιβουλεύεται ὅλην τὴν θρησκείαν. . . Ἐκεῖνο ὅπερ καθίσταται ἄξιον παρατηρήσεως εἶνε ὅτι ὁ Φλαμιάτος πιστεύεται ὅτι (φυλακισθεὶς) ὑπηρετεῖ τὴν θρησκείαν καὶ τὴν πατρίδα καὶ ὅτι ἡ ἀρχομένη κατ' αὐτοῦ καταδίωξις εἶνε κατὰ βούλησιν τοῦ Θεοῦ θέλοντος νὰ δοκιμάσῃ τὴν πρὸς αὐτὸν πίστιν καὶ ἀφοσίωσίν του. Κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἔχθεισιν τῶν ιδεῶν εἶχε διαδόσει τὰ βιβλία του, συνταχθέντα καὶ ἐκδοθέντα παρ' αὐτοῦ τὸ ἔτος 1849.»

Τοιοῦτος ἦτο ὁ Φλαμιάτος, ὅστις ἐν ἄλλῃ ἐποχῇ δρῶν καὶ ἐν εὐρυτέρῳ σταδίῳ ὅ' ἀνεδει-

κνέτο ἴσως διὰ τοῦ διαπύρου θρησκευτικοῦ ζήλου του ἄλλος Τόρκουεμάδας. Ὅτι δὲ αὐτὸς ὑπῆρχεν ἡ ψυχὴ τῆς ὅλης ἑταιρίας ἀπόδειξις ὅτι ἅμα τῇ συλλήψει καὶ τῷ ἐπακολουθήσαντι μετ' ὀλίγον θανάτῳ του ἡ παράδοξος αὐτῆ θρησκευτικὴ φαντασμαγορία τῶν Φιλορθοδόξων διελύθη ὡς ἴστος ἀράχνης καὶ οὐδὲ λόγος κἂν ἐγένετο περὶ αὐτῆς πλέον εἰς τοὺς μετέπειτα καιροὺς.

Μέλη ἡ Ἑταιρία ἤριθμοι οὐκ ὀλίγοι ἦσαν δὲ τὰ πλείστα τῶν μελῶν τούτων οὐχὶ κατὰ τύπος μεμνημένα, ὡς εἰκάζω, οὐδ' ὑπαγόμενα εἰς προδιαγεγραμμένας ὑποχρεώσεις, ἀλλὰ μάλλον ὁπαδοὶ ἀσπαζόμενοι τὰς προλήψεις καὶ συμμεριζόμενοι τὸν ἄκρατον τῶν ὑποκινήτων ζήλον. Καὶ πάλιν ἐκ τούτων οἱ πλείστοι ἦσαν κληρικοί, μοναχοί, ἱερομόναχοι, ἱερεῖς, πνευματικοὶ κλπ. Ἐκ τῶν ἀνεκαλυφθέντων ἐν Πάτραις ἐγγράφων τοῦ Φλαμιάτου, ἐνοχοποιοῦντο, καθὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν ἀνεκοίνου πρὸς τὸ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, πάντες σχεδὸν οἱ μονάζοντες ἐν Μεγάλῳ Σπηλαίῳ σὺν τῷ ἡγουμένῳ αὐτῶν Ἰγνατίῳ καὶ ἄλλοι μοναχοὶ διαμένοντες ἐν ταῖς μοναῖς Κοιλιάδος, Ἀγίου Ἀθανασίου, Ἀγίας Λαύρας, Ὁσίου Λουκά κλπ. πλὴν αὐτῶν δὲ καὶ δῆμαρχοί τινες καὶ δημοτικοὶ παρῆροι καὶ πολῖται διακείμενοι ἐν Τριπόλει, Γορτυνίῳ, Πάτραις, Ναυπλίῳ, Τήνῳ καὶ ἄλλαχοῦ. Ὁ Νομάρχης Ἀχαΐας διεβεβαίωτο τὸ ὑπουργεῖον ὅτι εἰς τὴν σκευωρίαν ἦσαν ἀναμειγμένα καὶ ἄτομά τινα ἀνωτέρας τάξεως.» Ὁ προσδιορισμὸς οὗτος πρέπει νὰ θεωρηθῇ σχετικὸς πρὸς τὴν κοινὴν περιωπὴν τῶν συλληφθέντων ἑταίρων, διότι μὲ ὅλην τὴν περιωρισμένην πνευματικὴν πρόοδον τῆς ἐποχῆς ἐκείνης δύσκολον εἶνε νὰ παραδεχθῇ τις ὅτι ἄνδρες κατέχοντες διακεκριμένην ἐν τῇ κοινωνίᾳ θέσιν ἠδύνατον ν' ἀναμιχθῶσιν εἰς κινήματα τοιαῦτα, ἀποκημήματα ἀμαθείας παχυλῆς καὶ θρησκευτικῆς φρενοληψίας. Ἐκτὸς ἀν' ὑποθέσωμεν, καὶ τοῦτο εἶνε τὸ πιθανώτερον, ὅτι τινὲς τῶν πολιτευομένων καὶ ἰδίως ἐκ τῶν Ρωσσοφρόνων, ὑπέθαλλον κρυφίως τὸν θρησκευτικὸν ἐρεθισμὸν καὶ τὸν ἐξεμεταλλεύοντο ἀποβλέποντες εἰς ἐνδεχόμενον πολιτικὸν ὄφελος.

Ἐρείσματα τῆς Φιλορθοδοξίας καὶ φυτώρια τῶν ιδεῶν αὐτῆς ἦσαν τὰ κατὰ τὴν Πελοπόννησον ἰδίως μοναστήρια. Ἐκάστος δύναται νὰ φαντασθῇ κατὰ πόσον ἦτο τότε ἑλλειπὴς ἡ ἐκπαίδευσίς τοῦ κλήρου, ἀφοῦ καὶ σήμερον μετὰ πᾶρδον τεσσαράκοντα περίπου ἐτῶν γενικῶς ἀνομολογεῖται ὅτι ἡ μόρφωσις καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῶν λειτουργῶν τῆς θρησκείας ὑπολείπεται κατὰ πολὺ τοῦ πρέποντος. Ἐν τῇ μοναστικῇ ἀκηδίᾳ, ὅπου αἱ βοτάναι τῆς προλήψεως καὶ τῆς δεισιδαιμονίας ἐβλάστανον ἀνέτως εἰς τοὺς πόνους ἀγροῦς τῆς ἀμαθείας, ὁ χρόνος κατετρι-

βετο ἀφρόνως εἰς τὴν ἀνάγνωσιν χυδαίων θρησκευτικῶν βιβλίων προωρισμένων νὰ κρατεῖν τὸ κράτος τῆς παχυλῆς ἀπαιδευσίας ἢ περὶ τὴν ἑρμηνείαν γραφῶν προφητικῶν κεντρῶνων, νοσηρῶν δημιουργημάτων τῶν σεσαλευμένων φρενῶν προὔπαρξαντός τινος μοναστοῦ. Μεταξὺ τῶν ἀναγινωσκομένων ἐν ταῖς μοναῖς βιβλίων παραδόξως ἀνευρίσκομεν καὶ τὴν μεταφρασὴν τῆς Μιμήσεως τοῦ Χριστοῦ, τοῦ περιβοήτου θρησκευτικοῦ συγγράμματος τοῦ τηλικούτου ἐγείραντος πάταγον ἐν τῇ Δύσει κατὰ τοὺς παρελθόντας αἰῶνας. Ἐν ἐπιστολῇ κατασχεθείσῃ ὑπὸ τῆς ἀστυνομικῆς ἀρχῆς εἰς τὴν διαλελυμένην μονὴν Ῥικίτσας, μοναχὸς τις ἔγραφε πρὸς ἕτερον: «..... Προσέτι παρακαλῶ δόσε πρὸς τὸν πατέρα Ἡσαΐαν τὰ δύο βιβλία, τὴν Κλίμακα καὶ τὸ περὶ μιμήσεως Χριστοῦ, διότι, καθὼς γνωρίζεις εἶνε ξένα καὶ μοῦ τὰ ζητοῦν.» Ὅπως σχηματίσῃ δὲ οἱ ἀναγνώσται ιδέαν τινὰ περὶ τοῦ ποιοῦ τῶν κυκλοφορούντων ἀνὰ τὸν μοναστικὸν κόσμον ἀσυναρτήτων προφητικῶν ὀνθυλευμάτων, ἅτινα εἶχον τὴν ἀξίωσιν θεοπνεύστων δῆθεν χρησμῶν, παραθέτω πρὸς τέρψιν αὐτῶν τὰ ἑξῆς εὐρεθέντα μεταξὺ τῶν ἐγγράφων τοῦ ἡγουμένου Ἰγνατίου ἐν τῇ μονῇ τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου.

»Ἐνας ἐπίσκοπος τῆς Κωνσταντίας, ἐπαρχίας τῆς Ρωσσίας τελευτήσας κατὰ τὸ αὐρῆτος, ἀφῆκε τὰ παρόντα 12 κεφάλαια ἐγγράφου ἐσφραγισμένα εἰς ἓνα πλίκον (φάκελλον) καὶ εἶχε παραγγείλει μετὰ ἀράς νὰ μὴ ἀνοιχθῇ εἰμὴ εἰς τὸ ἦδη τρέχον αὐρῆτος, ἐπειδὴ καὶ κατ' αὐτὰ τὰ ἔτη ἔχουν ν' ἀσφραγισθῶσι τὰ ἑξῆς κεφάλαια:

Α'.—Θέλει γείνει ἓνας βασιλεὺς καὶ μετ' ὀλίγον ἀποθάνῃσεται.

Β'.—Ἐνας μεγαλειότερος μονάρχης θέλει λυπήσει τὸν ἑαυτὸν του πολλὰ.

Γ'.—Ἐνας μεγαλειότερος αὐθέντης θέλει ἐτοιμάσει διὰ τὸν ἑαυτὸν του ἓνα αἰματώδη λουτρόν.

Δ'.—Θέλουν σηκωθῶν οἱ καταφρονούμενοι καὶ δυναμωθῆσονται.

Ε'.—Ὁ Φθόνος ἐξαλειφθήσεται ἀπὸ τὸν χριστιανισμόν.

Σ'.—Εἰς τριῶν ἡμερῶν διάστημα θέλουν φανερωθῶν εἰς τὸν οὐρανὸν βρονταὶ καὶ κομήται ἀπερίγραπτοι.

Ζ'.—Συμβήσεται φθορὰ διὰ ξηρὰς καὶ θαλάσσης.

Η'.—Εἰς τὰς 18 Μαρτίου ἀυξηθήσονται αἱματώδεις πόλεμοι.

Θ'.—Εἰς τὰς 11 Ἰουλίου συμβήσονται δύο ἀνήκουστοι νίκαι.

Ι'.—Εἰς τὰς 16 Αὐγούστου θέλει γείνει ἄφραστος ζέστη.

ΙΑ'.—Εἰς τὰς 18 Ὀκτωβρίου ἀπολεσθήσεται τὸ ἡμισυ τῆς ἀνθρωπότητος.

ΙΒ'.—Θέλει ἐκλεχθῇ ἓνας βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ Ἱμπερίου.»

« 1755 Νοεμβρίου 14. Ἐνθύμησις.

Εἰς τὸν Μωρέαν, εἰς τὸ μοναστήριον τῶν Ἀγίων Σαράντων στοχαζόμενος ἐγὼ ὁ γέρον Σπύρος εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Μοναστηρίου εἰς ἓνα πεπαλαιωμένον βιβλίον χειρόγραμμα πατρικὸν ὀνομαζόμενον Ἑξαήμερον εἰς λέξιν ἑλληνικὴν, εἰς τὸ ὅποιον στοχάζοντάς το καὶ διαβάζοντας ἐκεῖνα τὰ ἀξιοθαύματα μυστήρια οὐράνια καὶ ἐπίγεια εὖρα εἰς ἓνα μέρος ὅπου ἔγραφε πῶς ὅταν ἰδῆτε τὸ χριστιανικὸν γένος τὸ στρατεύμα καὶ τὴν ἀρμάδα τοῦ ξανθοῦ γένους νὰ κατέβῃ εἰς τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος, ἦγουν εἰς τὰ νησιά τῆς Ἀσπρῆς Θαλάσσης, νὰ περικυκλώσῃ διὰ θαλάσσης καὶ ξηρὰς τοῦ Ἰσμαὴλ τὸ γένος, τότε εἶνε βεβαιωμένοι οἱ χρησμοὶ καὶ ἡ διορία καὶ ἡ βουλή τοῦ Θεοῦ νὰ τελειώσῃ τὰ ὅσα ἐμφαίνουσι καὶ φανερόνως ἐξάπαντος, διατὶ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παραλεύσεται, οἱ δὲ λόγοι καὶ ἡ βουλή τοῦ Θεοῦ, τὰ ὅσα ἐδιώρισεν δὲν εἶνε βολητὸν νὰ παρέλθωσιν.»

Ἀξιοσημειώτον εἶνε ὅτι καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀσυναρτήτων αὐτῶν παραλογισμῶν ἡ πολιτικὴ ιδέα δὲν λησμονεῖται καὶ τὸ «ξανθὸν γένος» ἐμφανίζεται ἀκαταπαύστως καὶ παρίσταται ὡς ὁ μέλλων λυτρωτής. Ἄν ὅμως ὁ γέρον Σπύρος ἠξιώθη νὰ ἐπιζήσῃ δέκα τρία ἔτη μετὰ τὴν προφητικὴν του ἀνακάλυψιν καὶ εἶδε τῷ ὄντι τὸν στόλον τοῦ ξανθοῦ γένους πλέοντα εἰς τὸ Αἰγαῖον καὶ τοὺς στρατιώτας τοῦ Ὀρλώφ ἀποβιβάζομένους εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ ἐγένετο μάρτυς τῶν οἰκτρῶν καὶ αἱματηρῶν συνεπειῶν τῆς ὑπερβολικῆς εὐπιστίας τοῦ ἀτυχοῦς ἑλληνικοῦ ἔθνους, εἶμαι βέβαιος ὅτι πολὺ διαφορετικὰ θὰ ἐστοχάζετο κατόπιν ὡς πρὸς τὸ κύρος τῶν τοιοῦτων ἐπαγγελιῶν!

Σύμβολα ἰδιαίτερα ἡ ἑταιρία φαίνεται ὅτι δὲν εἶχεν. Παρατηρήθη μόνον κατόπιν ὅτι τινὲς τῶν συλληφθέντων κληρικῶν ἐκ τῶν ἄγαν ζηλωτῶν ἔφερον ἐπὶ τοῦ θάσου των ἢ ἐπὶ τοῦ καλύμματος τῆς κεφαλῆς σταυρὸν κεντημένον δι' ἐρυθρὰς μετάξης καὶ τὸ βῆτόν ἐν τούτῳ νίκαι εἰς τὰς τέσσαρας τοῦ σταυροῦ γωνίας. Περὶ τούτου ἐγένετο λόγος καὶ αἱ ἀρχαὶ μάλιστα ἐζήτησαν τὴν γνώμην ἐνὸς τῶν εὐπαιδευτῶν ἱεροκλήρων τῶν ἀποσταλέντων ὑπὸ τῆς Συνόδου εἰς Πελοπόννησον κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς μεγάλης ἐνεκα τῶν Χριστοφορικῶν ἐξάψεως, ὅστις ὅμως ἀπήντησεν ὅτι ὁ σταυρὸς ἠδύνατο νὰ εἶνε ἀπλοῦν ἐμβλημα ἐνὸς τῶν μοναχικῶν ταγμάτων.

Ἐκρινὰ ἐπάναγκες νὰ ἐνδιατρίψω ἐπὶ μακρὸν εἰς τὰ τῆς ἑταιρίας ταύτης καὶ προσεπάθησα νὰ παραστήσω ὅσον οἶόν τε ἀκριβῶς τὴν σύστασιν, τὸν ὀργανισμόν τῆς, τὸν σκοπὸν τῆς τὰς ιδέας καὶ τὴν διακονητικὴν ἰκανότητά των ἰδρῶν

των της έπειδή, ως είπον εν αρχή, αυτή ήτο ή παρτίτιος τής έπελθούσης άναστατώσεως, ό δέ Παπουλάκης έγένετο βεβαίως όργανον των ιδεών αυτής. Η στενή σχέσις του Παπουλάκη μετά των Φιλορθόδοξων είνε γεγονός άναμφισβήτητον, μαρτυρείται δέ υπό πλείστον όσων έγγραφων. Η βροντώδης φωνή, ήν αίνιττεται εν τή άνωτέρω δημοσιευθείση έπιστολή του ό Φλαμιάτος και ήτις ήτο άναγκαίον, ως λέγει, να κηρύττη την έπιβουλήν ήμέραν και νύκτα, ήτο προδήλως τό κήρυγμα του Χριστοφόρου. Άλλως τε παρά πόδας τής αυτής προς τον Παρθένιον έπιστολής ό Φλαμιάτος γράφει: «Αυτά τά όλίγα άνάγνωσον και προς τον όσιον Χριστόφορον, προς τον όποιον προσφέρατε τά εγκάρδια σεβάσματα και τους άσπασμούς μου, εάν τύχη περίστασις και ένωθήτε μετ' αυτού.» Εν ταίς έπιστολαίς ταίς κατασχεθείσαις εις την μονήν Ρικίτσας πολλαχού μνημονεύεται ό Χριστόφορος: μία μάλιστα, γεγραμμένη διά του συνήθους παρά τοίς Φιλορθόδοξοίς συνθηματικού ύφους και λέγουσα: «Τί κάνετε; ό σπόρος φύτρωσε, θα θερίσωμεν ή όχι; έγώ φεύγω διά την Μάνην» περθεύσα δέ εκ Μονεμβασίας, είνε φάνεται αυτού του ίδιου Χριστοφόρου. Ο Νομάρχης Άχαΐας διαβεβαίωσεν ότι εις την άλληλογραφίαν των οι έταίροι ήμολογούσι τον Χριστόφορον ως συνέταρον και συνάδελφόν των· ό δέ έπαρχος Καλαβρύτων αναφέρει ότι ό Ίγνάτιος και ό Παρθένιος και έτερός τις μοναχός όνόματι Άνανίας Κωνσταντόπουλος και ό Ησαΐας, εκ του Μεγάλου Σπηλαίου και ούτος, διετέλουν εις στενοτάτας σχέσεις μετά του Χριστοφόρου εν τή έπαρχία Καλαβρύτων και ιδίως εν τώ δήμω Κλειτορίας μετ' αυτού διατρίβοντες· ότι συχνάκις μετέβαινον ήμου εις τάς γειτονικάς έπαρχίας Κορίνθου, Τριπόλεως και Γορτυνίας προς διάδοσιν των έαυτών ιδεών· ότι ένίοτε μετέβαιναν εκ Πατρών προς συνάντησιν των και ό Φλαμιάτος και ότι άπαντες οι ρηθέντες συνήλθον περι τάς αρχάς του μηνός Μαΐου 1851 εις την μονήν του Αγίου Άθανασίου και άφου διέμειναν αυτόθι επί ικανάς ήμέρας άπήλθον έκαστος εις τά ίδια. Πλήν και αν αυτή ή πληθώρα των άποδείξεων δέν υπήρχεν, άρκεί τό γεγονός τής έντελους ήμοιότητος του κηρύγματος του Χριστοφόρου προς τάς ιδέας των Φιλορθόδοξων και τό τής άηδούς και μέχρι κόρου έπανκλήψεως των περι Άγγλίας και Δουθηρακαλβίνων και περι όρκου, και περι βασιλέως μωρολογίων του Φλαμιάτου εν άποδείξει ότι ό Παπουλάκης ήτο, τουλάχιστον κατά την τελευταίαν αυτού περιόδειαν ό διερμηνεύς και ό κήρυξ των Φιλορθόδοξων, προσκολληθείς και άφοσιωθείς εις την Έταιρίαν εξ άμαθούς θρησκευτικού ζήλου. Παρά πολλοίς μάλιστα έπεκράτει ή πεποίθησις ότι και

χρηματικά βοηθήματα μνημιαίως άπεστέλλοντο αυτόν παρά του Φλαμιάτου, άτινα ούτος δέν εξέδουε προς εύζωϊαν, ούδ' άπεθησαύριζεν, ών ήμολογουμένως υπέρτερος τής ταπεινής άργυρολογίας, αλλά διένειμεν ίσως εις τους άπορωτέρους εκ των περι αυτόν όπαδών, ένισχύων ούτω και δι' ύλικών μέσων την άφοσιώσιν των.

Υπό τοιούτους όρους συντεταγμένη και ένεργούσα ή Έταιρία των Φιλορθόδοξων δέν ήτο βεβαίως λίαν σοβαρά, ούδ' κίνδυνος άμεσος εξ αυτής έπέκειτο. Υποπτέω μάλιστα ότι ή σπουδαιότης αυτής υπέρ τό δέον εξήρηθη και επί τό υπερβολικώτερον πάρεστάθη εν ταίς έπισήμοις των Άρχων εκθέσει προς έπίδειξιν ζήλου, ως συνήθως συμβαίνει εις τάς τοιαύτας περιστάσεις και προς μεγαλοποίησιν των ίδιων εκδουλεύσεων. Τάς άνατρεπτικάς ιδέας των φαντασιόζων αυτών δύσκολον ήτο να συμμερισθ' εύθύς εξ αρχής ό λαός, πρόσφατον άλλως τε έχων πείραν ότι ή Κυβέρνησις, όσάκις ήθελε, δραστηρίως ήδύνατο να καταστείλη πάσαν προς διασάλευσιν τής δημοσίας τάξεως άπόπειραν. Ηκουεν όμως μετ' ένδιαφέροντος και μετά συμπθείας τά κηρύγματα αυτά και τάς εισηγήσεις περι των δ'ήθεν τεκταινομένων κατά τής θρησκείας του έπιβουλήν, ό δέ εκ τούτου έρεθισμός έπιτεινόμενος άδ'ήλον εις ποιόν όλθέριον πέρας ήδύνατο ν' άπολήξη. Μή λησμονώμεν ότι κατ' εκείνην την έποχήν ό θρησκευτικός φανατισμός ήτο λίαν εύέξαπτος, αι δέ πραείαι αρχαί τής άνεξίθρησκείας ήμιστά διαδεδομένα. Μόλις όλίγος καιρός είχε παρέλθει άφ'ότου τό Κράτος είχε περιπλακή εις σκολιάν διεθνή διαφοράν άπολήξασαν εις όδυνηράν προς την έθνικήν ήμών φιλοτιμίαν ύβριν ένεκα τής παραφοράς του όχλου τής πρωτεύουσας, λιθοβολήσαντος και άποπειραθέντος να πυρπολήση την οικίαν του Πατριφικού, επί τής προφάσει ότι ό Ιουδαίος ούτος προς έμπαιγμόν τής χριστιανικής θρησκείας έσταύρωσε την ήμέραν τής Μεγάλης Παρασκευής ένα αλέκτορα! Και εν αύταίς ταίς Άθήναις υπό τά όμματα τής εξουσίας φανερά ήσαν τά σημεία τής δυσμενείας πολλών κατά τής άλλοδόξου δυναστείας και λόγος έγένετο μάλιστα περι τάς αρχάς του έτους 1852 περι συνωμοσίας, ού ένεκα συνελήφθη και παρεπέμφθη εις δίκην εις ύπολοχαγός τής φάλαγγος. Κατ' αυτήν περίπου την έποχήν έτιμωρήθη και εις ιερείς, έφημέριος του νεοδημού τότε ναού τής Ζωοδόχου Πηγής, διότι ήρνεϊτο να μνημονεύση κατά την λειτουργίαν του όνόματος του βασιλέως, ως έτεροδόξου, άπόδειξις ότι και εν τή πρωτεύουση οι Φιλορθόδοξοι είχαν τους προσηλύτους των και τους άσπαζομένους τάς έαυτών δοξασίας.

(Έπεται συνέχεια).

ΧΑΡΑΛΑΜΠΗΣ ΑΝΝΙΝΟΣ.

ΧΑΡΑΛΔΟΣ Ο ΗΓΕΜΩΝ ΤΩΝ ΒΑΡΙΑΓΩΝ Βυζαντινόν Ιστορημα.

(Συνέχεια, ίδε προηγούμενον φύλλον).

Άλλ' ή έπιτυχία αυτή ήν μερική, καθ' όσον οι λοιποί Έμύροι εξηκολούθουν τάς έχθροπραξίας· όθεν ό Βασιλεύς, ελπίζων ίσως ευμενέστερον τό θεϊον, έστράτευσε και αύθις κατ' αυτών, και κατέφθασε μεν εις Μεσάνακτα, άλλ' εκεί θλιβεραί ειδήσεις άνεγαίτισαν αυτόν. Ούτως, εν αυτή τή πρωτεύουση έθρυλλεϊτο παλιν ότι ό Κωνσταντίνος Διογένης, εκ συνεννοήσεως μετά τής Θεοδώρας, έμελέτα των καθεστώτων την άνατροπήν, ένφ' άφ' έτέρου έγνωσθη, ότι οι μεν Πετσαλέγοι, διαβάντες τον Ίστρον, έλεηλάτουν την Μοισίαν, οι δέ Άραβες τής Άφρικής έδήρουν τά παράλια τής Πελοποννήσου, αυτήν την Κέρκυραν πυρπολήσαντες. Ο Βασιλεύς, ως εικός, μεγάλως επί τούτου έθροβήθη, και ναί μεν πάντες οι εν λόγω κίνδυνοι προσεχώς διεσκηδασθησαν, καθ' όσον ό μεν Διογένης έγένετο αυτόχειρ, ή Θεοδώρα εκάρη υπό τής Ζωής μοναχή, προς κατάπαυσιν των έπιβουλήν και σκανδάλων, ένφ' άφ' έτέρου οι Πετσαλέγοι, ούδένα συναντήσαντες άντίπαλον, έπέστρεψαν εις τά ίδια, και δεινών υπέστησαν ήτταν οι Άραβες, ών ό στόλος σχεδόν όλοσχερώς κατεστράφη υπό του περιδύξου Στρατηγού του Ναυπλίου Νικηφόρου Καραντηνού, τή συνδρομή των Ραουσαίων· άλλ' ό Βασιλεύς ούδέν ήττον επανέκαμψεν έσπευσμένως εις την πρωτεύουσαν.

Εκει δέ διεμνηύθησαν αυτώ προσεχώς νέα του Καραντηνού και άλλων Στρατηγών τρόπαια, καθ' όσον των Άράβων έπιχειρησάντων δευτέρην κατά των νήσων και παραλίων έπιδρομήν, διά χιλίων πλοίων φερόντων μυρίους μαχητάς, ό Καραντηνός, δύο έχθρικός μοίρας καταθράυσας, έπεμφεν εις Βυζάντιον πολυαριθμους αιχμαλώτους. Συγχρόνως δ' έτερος Βυζαντινός στόλος, εκπεμφθείς υπό τον Πρωτοσπαθάριον Τεκνέαν τον Άβυθηνόν εις Αϊγυπτον, ήγγέλλετο ότι εκυβείυσε παρ' αυτήν την Άλεξάνδρειαν πλοία πολλά μετά πλουσίας λείας· ένφ' άφ' έτέρου ό Πατριάρχης Νικήτας ό Πηγονίτης, προελάσας μέχρι Βαβυλώνος, εξεπολιόρησε τό παρ' αυτήν φρούριον «Περκρίν». Τοσούτον δέ τά εν λόγω τρόπαια έλάμπρυνον τό εξωτερικόν του Κράτους άξίωμα, ώστε, άμα θανόντος του Βασιλέως τής Άθασίας Γεωργίου, ή τούτου χήρα εξήτησε διά Πρέσβειων την άνανέωσιν τής αρχαίας συμμαχίας, και την άνεψιάν του Ρωμανού Έλένην ως σύζυγον του υιού αυτής Παγκρατίου, όλίγον δέ άργότερον παρέδωκε και τό ισχυρόν φρούριον «Άνακουφήν».

Τοιαύτα τά κατά την βραχείαν έτι του Ρωμανού βασιλείαν διαδραματισθέντα, περι ών διελέγοντο οι δύο περιφανείς Στρατηγοί, και ό μεν Μανιάκης άνέπτυσσεν ιδίως τά εν Συρία γενόμενα, καθ' ό συμπράξας, ό δέ Ξιφίας ώμίλει περι των εν Ελλάδα, ών διετέλεσεν αυτόπτης κατά τής έξορίας αυτού την διάρκειαν. Ευνόητος δέ ή εύχρηστήσις, μεθ' ής ήκροάτο των άνδρών εκείνων ό Χαράλδης, μανθάνων ούτω παρ' αυτών των πρωταγωνιστών τά προσφάτως την οικουμένην συνταράξαντα γεγονότα.

Εν τούτοις άφου ό Βασιλεύς άπηύθυνε λέξεις τινάς εις τους πρωτεύοντας των Μεγιστάνων, νεύσαντος του Καστηρίου, ώδηγήθησαν οι δαιτυμόνες εις παρακειμένα αιθούσας, εν αις άνέμενον προηυτρεπισμένα διάλιθα και άνάγλυφα χερνιβόζεστα. Εκεί, προσαγαγόντων των Κοιτωικτών οινάνθια και ροδοστάγματα και γάλαια (είδος βλασμού) και άλλα μυριστικά, ένίφθησαν πάντες, μεθ' ό δια πολυτίμων χειρομακτρων άπομαζάμενοι, και των εύωδών και μυριπνόων σταγμάτων και άλλήμάτων άφθόνως έμπλησθέντες, κατήλθον εις τον παρ' τό Μέγαρον θαυμαστόν παράδεισον, ένθα άνέμενον ήδη ή Αύγουστα μετά περιφανούς εκ Δεσποινών θεραπείας.

Η Αυτοκράτειρα Ζωή, εκ του σύνεγγυς θεωμένη, επέβαλλε διά του μεγαλοπρεπούς αυτής παραστήματος, και διετήρει άναμφήριστα τής προτέρας καλλονής λείψανα, αλλά βαθείως διηυλακωμένα υπό των ποικίλων αυτής παθών· είχε δέ βραδείας και μεμετρημένας πάσας τάς κινήσεις, ως ει εξόχως έτίμα τό έδαφος εκείνο, διότι προσέθιγεν αυτό διά των πορφυρογεννήτων αυτής ποδών. Αφου άπηύθυνε τον λόγον εις τινάς των Πατρικίων και Άνωπατών, οτινεις έδικαιοούντο εις την έξοχον ταύτην τιμήν, έπλησίασε τον Χαράλδον, και κατ' αρχάς μεν άπέτεινεν αυτώ τάς τυπικάς έρωτήσεις, άλλ' εξώκειλε ταχέως εις διάλεξιν, ήτις εξέπληξε τους παρισταμένους, διά τε τό άσύνηθες και ως εκ τής καταφανούς ευμενείας, ήτις έξωγραφείτο εις τής Άνάσσης τό πρόσωπον.

Ο Όρφοκροτόφος Ίωάννης, όλίγον περαιτέρω ιστάμενος, έθεώρει άνησυχώς τά συμβαίνοντα, καιτοι δέ τό πρόσωπον αυτού, ώχρον ως φύλλον περγαμηνής, σπανίως προέδιδε την φύσιν των λογισμών αυτού, κατείχετο βεβαίως εν τή περιπτώσει ταύτη υπό άσυνήθους συγκινήσεως, καθ' όσον οι μικροί αυτού όφθαλμοί εξέπεμπον φλόγας, και οι συνεσφριγμένοι γρόνθοι έτρεμον σπασμωδικώς υπό τό χρυσόπαστον σικραμάγγιον. Τέλος, παραφερόμενος βεβαίως υπό άκατασχέτου αισθήματος, έπλησίασε την Αυτοκράτειραν, και άπηύθυνεν αυτή, μετά βαθείας υποκλίσεως, τετριμμένην τινά φράσιν.

Η Ζωή άνεσκήρτησεν επί τή άνηκούστω ταύτη

τόλμη, και φοβερόν προσήλωσεν επί του αὐθάδους βλέμμα, ἀλλ' ἰδοῦσα ὀπισθεν τοῦ Ὀρφανοτρόφου τον ἀδελφόν αὐτοῦ Μιχαήλ, κατηνύσθη ἀμέσως καὶ προσενύσσα τῷ Χαράλδῳ, ἀπεμακρύνθη· οὐδὲν ἔβλεπε ὁ ἡμέτερος ἦρας ἐπὶ τῇ ἐπεμβάσει ταύτη, καθ' ὅσον, ἅμα εἰς τὸν παράδεισον κατελθὼν, διέκρινε παρὰ τὴν Ἄνασσαν τὴν περικαλλῆ αὐτῆς ἀνεψιάν Μαρίαν, καὶ διεφλέγετο ὑπὸ τοῦ ἀκαθέκτου πόθου ἐγγυτέρως πρὸς αὐτὴν σχέσεως. Οὐδ' ἐψεύσθη τῆς ἐλπίδος, καθ' ὅσον τὸ βασιλικὸν αὐτοῦ γένος ἐπέβαλλε τῇ Μαρίᾳ, ἥτις μετὰ τὴν Αὐτοκράτειραν ἦν ἡ πρώτη τῆς Αὐλῆς Δέσποινα, τὸ ἐν λόγῳ φιλοφρόνημα...

Ὁ Χαράλδος, ἰδὼν αὐτὴν πλησιάζουσαν, ὑπὸ ἀφάτου κατελήφθη συγκινήσεως, καὶ μετὰ τρεμύσεως φωνῆς ἀπήντησεν εἰς τὰς πρώτας αὐτῆς λέξεις· φαίνεται δὲ ὅτι τὸ ἄδολον τοῦτο αἴσθημα ἦν μεταδοτικόν, καθ' ὅσον καὶ ἡ περικαλλῆς Μαρία, ἥτις ἐν ἀρχῇ προσηνέχθη ὡσεὶ πρὸς ξένον, περιεπλάκη ἐπίσης κατὰ μικρὸν εἰς εὐρυτέρην διάλεξιν, ἢ τὴν φωνὴν ταύτην οὐδεὶς διέκοψε, καὶ ἥτις ταχέως ἀπέβη ζωηρὰ καὶ οἰκεία. Οὐδ' ἦν ὅλως ἀνεξήγητον τὸ φαινόμενον τοῦτο, καθ' ὅσον εἰθισμένη εἰς τὰς αὐστηρὰς διατυπώσεις τῆς Αὐλῆς, παραδόξως ἐθέλετο ἡ ἐπέραιος τῆς Ἀρμενίας Βασιλίσσα ὑπὸ τῆς ἀφελουῆς, ἀλλ' ἅμα καὶ εἰς ἄκρον εὐγενοῦς παραστάσεως τοῦ τέκνου ἐκείνου τῆς φύσεως· μεγάλως πρὸς τούτοις ἔτερεν αὐτὴν ὁ τρόπος, καθ' ὃν ὁ νέος Ἰάβλος ὠμίλει τὴν Ἑλληνικὴν, καὶ εἰς ἀσυνήθειας τινὰς τῆς φράσεως τροπὰς φαιδρὸν ἐπίστεφε μειδίαιμα τὰ βόδινα χεῖλη, ἀπροσμάχητον περιβάλλον αὐτὰ μαγεῖαν.

Εἰς τὰς ἐρωτήσεις τῆς νεαρῆς Βασιλίσσης περὶ τῆς μεμακρυσμένης αὐτοῦ πατρίδος, ὁ Χαράλδος ἀπήντησε μετ' ἐνθουσιασμοῦ, περιγράφων τοὺς αἰωνίους πάγους ὑπὸ τοῦ βορείου σέλαος καταγαζομένους, καὶ τὸν ὄλον τῶν ἀπωτάτων ἐκείνων χωρῶν βίον· τοσοῦτον δ' ἐνδιαφέρουσα καὶ ἀσυνήθης ὑπῆρξεν ἡ ἀφήγησις αὕτη, ὥστε ἡ Μαρία καὶ τοὺς λοιποὺς μεγιστάνας καὶ αὐτοῦ τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ ζεύγους τὴν παρουσίαν ὀλοσχερῶς ἐλησμόνησεν.

Ὁ τοιαύτην ἔχων πατρίδα, παρετήρησε τέλος, ἐννοῶ πόσον διακκῶς φιλεῖ αὐτὴν, καὶ πόσον πάσχει βεβαίως, καταλιπὼν τὴν γῆν, ἐνθα ζῶσιν οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι.

Φεῦ, ἀπήντησε ὁ Χαράλδος οὐδεὶς μοὶ μένει πλέον τοιοῦτος. Ἡ μήτηρ μου ἀπεβίωσε πρὸ ἐτών, ὁ πατήρ μου ἐσχάτως ἔτι, καὶ μετὰ τοῦ Βασιλέως Ὀλάφου εὐρίσκονται εἰς διάστασιν.

Βεβαίως, ἀλλὰ μένει πάντοτε τὸ πατρικὸν ἔδαφος, τὸ ἐγγλεῖον τῶν θανάτων τὰ ὅσα, καὶ διὰ τοσοῦτων προσφιλῶν ἀναμνήσεων πρὸς ἡμᾶς συνδεθῆν.

— Οὐδὲν ἀρνούμαι τοῦτο, καὶ οὐδεὶς μάλλον ἐμοῦ φιλόπατρις, ἀλλ' αὐθορμήτως ἀπεδήμησα. Αἱ ἀφήγησις τοῦ πατρός περὶ τῶν θαυμασιῶν νήσων, ἃς λούει τὸ γλαυκὸν Αἰγαῖον, περὶ τῶν περικλειῶν Ἑλληνικῶν χωρῶν, περὶ τῆς λαμπρῆς ταύτης πρωτεύουσας, ἀνέπλεξαν τὴν νεανικὴν μου φαντασίαν, καὶ πόθος μὲ παρέσυρεν ἀκράτητος ὅπως ἐκ τοῦ σύνεγγυς θαυμάσω τὰ θεσπέσια ταῦτα.

— Συνήθως ἡ φαντασία ὑπερβαίνει τὴν πραγματικότητα.

— Εἰς ἐμὲ οὐδὲν τοῦτο συνέβη. Πολλὰ εὖρον βεβαίως διάφορα τῶν πλασμάτων ἐκείνων τοῦ πύρεσσοντος νοός μου, ἀλλ' ἐγνώρισα οὐχ' ἦτον κόσμον ὑπερτεροῦντα πᾶν ὅ,τι ἀνεμνον, καὶ βεβαίως ἀπὸ καταπλήξεως εἰς κατὰπλήξιν.

— Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ὑπέλαβεν ἡ Μαρία μετὰ λεπτῆς φιλαρεσκείας, ὃ ἐπαινος οὗτος οὐδὲν ἄφορᾷ τὰς Ἑλληνίδας. Ὁ γνωρίζων τὰς λεπτοφυεῖς τοῦ βορρᾶ καλλονὰς, ὧν ἀμιλλᾶται τὸ δέρμα πρὸς τὰς ἀστραπτούσας χιόνας, ὧν οἱ χρυσοὶ βόστρυχοι ἐνθυμίζουσι τὰς πρωϊνὰς ἀκτῖνας, καὶ οἱ γλαυκοὶ ὀφθαλμοὶ τὸν ἀνέφερον οὐρανόν, τὰς ἡλιοκαεῖς ἡμῶν κόρας θεωρεῖ βεβαίως ὡς ἀνεπιτυχῶς βαφεύσας Αἰθιοπίδας.

— Καὶ ὅμως συμβαίνει τὸ ἐναντίον. Ὁμολογῶ τὰ θέλητρα τῶν παρθένων τοῦ βορρᾶ, καὶ πολλὰς εἶδον ἐλαφρὰς καὶ χαριέσσας, ὡς ἐκρινὰ ὄνειρα, ἀλλ' ἤδη ἐν Κατάνῃ ὅπου κατὰ πρῶτον εὗρον αὐτάς, ἄφατον μοὶ ἐνεποίησαν ἐντύπωσιν αἱ φλογεραὶ καὶ ἡδυπαθεῖς Ἑλληνίδες.

— Ὁραῖος χαρακτηρισμὸς, ἀνεκράζει γελῶσα ἡ Μαρία. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει προσοχὴ ἡ Αὐλὴ τοῦ Βυζαντίου ὑπερβαίνει κατὰ πολὺ τὴν Κατάνην.

— Γνωρίζω τοῦτο, ἀπήντησεν ὑποσπένων ὁ Χαράλδος. Ἐσχάτως ἔμαθον τὰ περὶ τῆς νέας θρησκείας τῶν Ὀθωμανῶν. Ἀλλ' ἡ Ἐδὲμ τοῦ Προφήτου οὐδὲ παραβάλλεται βεβαίως πρὸς τὸ θεσπέσιον σύμπλεγμα τῶν καλλωνῶν, αἵτινες ἀνθοῦσι περὶ τὸν λαμπρὸν τοῦτον θρόνον.

— Ἀνθοῦσιν ἔστω, ἀλλὰ τὰ βόδα κρύπτουσιν ἀκάνθας, καὶ φθείρονται τὰ πτερὰ τῆς ἐπ' αὐτῶν περυγίζουσας χρυσαλίδος.

— Δι' ἐμὲ οὐδεὶς ὑφίσταται κίνδυνος. Ἀνομολογῶ τὴν λαμπρότητα τοῦ θεάματος, ἀλλ' ἐθωρακίσθην κατὰ παντὸς πειρασμοῦ.

— Ὡ! καὶ πῶς τοῦτο;

— Ἐν τῇ ἐπισήμῳ δεξιῶσιν μου εἶδον κατὰ πρῶτον τὴν Αὐτοκράτειραν καὶ τοὺς περιστοιχίζοντας αὐτὴν πολυθελήτρους ὁμίλους. Ἄμα εἰσῆλθον εἰς τὴν αἴθουσαν, κατελήφθη ὑπὸ θάμβους, ὡσεὶ πάντες ἐκείνοι οἱ ὠραῖοι ὀφθαλμοὶ φλογερὰ μοὶ ἐξετόξευον βέλη, ἀλλὰ τότε, ὑπὸ μυστικῆς ἐπηρείας ἐλαόμενος, ἐστράφη πρὸς τὸν θρόνον καὶ...

— Καί...;

— Προσήλωσα τοὺς ὀφθαλμούς ἐπὶ παμφαῶς πλάσματος παρ' αὐτὸν ἰσταμένου.

— Ὡ! πράγματι, ὑπέλαβεν ἐλαφρῶς ἐρυθρῶσα ἡ Μαρία. Ἡ ἀφήγησις προσλαμβάνει εἰδικὸν ἐνδιαφέρον.

— Ἀποφεύγω πᾶσαν περιγραφὴν, ἐξηκολούθησε ζωηρῶς ὁ Χαράλδος. Ὅτε μοὶ ἐδίδασκον τὴν Ἑλληνικὴν μυθολογίαν, τοιαύτην ἐφανταζόμην τὴν ἡδύτητα τοῦ προσώπου τῆς Ἀφροδίτης, τὸ εὐτορον ἀνάστημα τῆς Ἀρτέμιδος, τῶν Χαρίτων τ' ἀμβρόσια κάλλι.

— Παραδοκίχ βεβαίως ἐντύπωσις.

— Παραδοκίχ; Ὡ, εἴθε εἶχεν οὕτως. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης τὸ θεσπέσιον ἰνδαλμα παρῆσταται πρὸ ἐμοῦ ἀπαύστως καὶ μοὶ μειδιᾷ, ἡμερος ἀνεκλάλητος κατέκλυσε τὴν ψυχὴν μου, καὶ μετεβλήθη ἡ ὑπαρξίς μου πᾶσα εἰς ἀτελεύτητον, εἰς παράφορον λατρείαν.

Ἐλαφρὰ ὠχρότης διεχύθη ἐπὶ τῶν παρειῶν τῆς νεαρῆς Βασιλίσσης, ἥτις ἀπέμεινε πρὸς στιγμὴν σιωπᾶ, καὶ εἶτα, ὡσεὶ συνεργουμένη.

— Ἀποσύρεται ἡ Αὐγοῦστα, ὑπέλαβε ψυχρῶς καὶ μεθ' ἡγεμονικῆς ὄντως μεγαλοπρεπείας, μεθ' ὃ, ἐλαφρῶς προσκλίνασα, ἐμακρύνθη.

Ὁ Χαράλδος ἀπέμεινε ὡσεὶ ἐμβρόντητος. Ἀτενῶς πρὸ αὐτοῦ θεωρῶν, οὐδὲ παρετήρησε τὴν πομπικὴν ἐξοδὸν τῶν Αὐτοκρατόρων, μέχρις οὐ τέλος πλησιάζας ὁ Ραγνάρος, προσέθετε αὐτὸν καὶ ἀνέκραξεν.

— Ἐ! Χαράλδε, τί πράττετε; Μὴ ἐξήλωσας τὴν τύχην τῶν ἀγαλμάτων τούτων, τῶν κοσμοῦντων τὸν παράδεισον;

Ὁ νέος Ἰάβλος οὐδὲν ἀπήντησεν καὶ μηχανικῶς ἠκολούθησε τοὺς δύο φίλους. Σκληροὶ ἐνδοιασμοὶ ἐβασάνιζον αὐτόν, καὶ οὐδ' ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς ἀνά πᾶσαν τὴν νύκτα. Μὴ προέβη πέραν τοῦ δέοντος; Μὴ παρώργισε τὴν θελκτικὴν Βασιλίσσαν; Μὴ κατέστρεψε διὰ παντός τὰς μῶλις ἀρξαμένας σχέσεις, καὶ τοῦτο ἀφοῦ προσέλαβον χαρακτηριστὴρα παραδόξως οἰκείον; Οἱ φόβοι οὗτοι κατέδακνον τὰς μυχιτάτας τῆς καρδίας αὐτοῦ ἴνας, τοσοῦτω μᾶλλον, καθ' ὅσον ἡ ἀπλή σκέψις περὶ τῆς ἀπωλείας, ἥτις ἠπέλλει αὐτόν, βαρυνούσα πᾶσαν αὐτοῦ τὴν οὐσίαν εἰς ἄφατον ἔλγος, ἐξεδήλου τὴν ἀκαθεκτὸν ὄρυγν τοῦ κατακλύσαντος αὐτὸν πάθους.

Εὐτυχῶς τὴν ἐπαύριον ἐπέκειτο νέον κλητῶριον, ἀνεκτίμητον τοῦτο εὐτύχημα, καθ' ὅσον οἱ πυρποληθέντες ὑπὸ τῆς ἰδίας φλογός, ἦτοι πάντες οἱ ἐπὶ γῆς ζήσαντες, γνωρίζουσι τὴν ἀμείλικτον ὀδύνην τοῦ χωρισμοῦ, ἰδίως μετ' ἀμφίβολον πρῶτην ἐξήγησιν. Πολλάκις τοῦτο συμβαίνει· συναντῶμεν ὃν καταθέλγον ἡμᾶς, πλημμυρούμεθα ὑπὸ ἀνεκφράστου ἡμέρου, ἢ ἀμοιβαίᾳ συμπάθεια γεννᾷ ταχέως τὴν οἰκειότη-

τα, ἐν τῷ μέσῳ ἐκτάκτων περιστάσεων, ἐπιφειρουσῶν διαρκῆ συγχρότισιν, καὶ εἶτα αἰφνης τῶν πραγμάτων μεταβαλλομένων, ἢ μία τρυγῶν αἰμάσσει μακρὰν τῆς ἐτέρας μέχρις οὐ τέλος τὸ χρυσοῦν ὄνειρον ὠχρῶ καὶ διαλύεται, ἐνῶ σθένεται, σποδὸν μόνον καταλείπον τὸ γλυκύθυμον πῦρ τὸ πυρκαϊᾶν ἀπειλήσαν.

Φυσικὴ ἐπομένως ἡ κατατρυχούσα τὸν Χαράλδον ταραχὴ μέχρι τῆς ὥρας τοῦ κλητῶριου. Ἐκεῖ ἀνεμνον αὐτὸν αὐθις ἡδυπαθῆς τῶν ὀφθαλμῶν τρυφή, ἢ θεὰ τοῦ πολυθελήτρου ὄντος, εἰς ὃ ἅπας πλέον ἀνῆκεν. Ἐκεῖ, ἐκ τῆς πρὸς αὐτὸν διαγωγῆς τῆς Μαρίας, ἐπέκειτο ἡ διαφώτισις τῶν ἀληθῶν αὐτῆς διαθέσεων. Καὶ ἂν οἱ φόβοι αὐτοῦ ἐπηλήθεον, ἂν πράγματι ἐξ ἀδιαφορίας ἀπεσύρθη ἀγερώχως ἐπὶ τῇ πρώτῃ τρυφερᾷ νύξει, τότε, ὦ τότε...

Ἄλλ' ἡμιτελῆ κατέλειπεν ὁ νέος Ἰάβλος τὴν ζοφερὰν ταύτην ἀποψιν, καθ' ὅσον ἔθαλλεν ἀκόμη ἡ ἐλπίς· καὶ ὅμως φεῦ! κατὰ τὴν ἡμέραν καὶ ἐκείνην ἀμείλικτον ἐδείχθη τὸ πεπρωμένον. Τὸ κλητῶριον, ὅπερ διεξήχθη κατὰ τὸ σῆμα, ἐπηκολούθησε τελετῇ ἐτέρα, ἢ διανομῇ εἰς τοὺς Μεγιστάνας καὶ Αὐλικούς τῶν τοῦ Ἄνακτος δώρων, καὶ οὐδὲν ἐνεφανίσθη ἐπὶ τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἡ Αὐτοκράτειρα.

Π'.

Συνήθειαι ἦσαν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Αὐλῇ αἱ τοιαῦται χορηγίαι, καθ' ὧρισμένας ἐορτάς τελοῦμεναι, καὶ μέγα μέρος τῶν ἐσόδων τοῦ Κράτους ἀποβροφῶσαι. Ἡ «Βασιλείου τάξις» παρέχει ἡμῖν, κατὰ τὸ εἰωθός, λεπτομερῆ κατάλογον τῆς τε ταξινομήσεως τῶν διαφορῶν Μεγιστάνων καὶ τοῦ ποσοῦ τῶν δωρεῶν ἐν τῷ Κεφ. γγ'. τοῦ Β'. Μέρους φέροντι τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν, «Περὶ διανομῶν τῶν εὐσεβειῶν τοῦ Βασιλέως ἐν τε τοῖς Βρομυαλοῖς (ὀνομαστικαῖς ἐορταῖς) καὶ στεψίμοις καὶ Αὐτοκρατορταῖς» (ἀμφιτετρίσι τῆς στέφους καὶ τῆς ἐνθρονίσεως).

Ἐξ αὐτοῦ μανθάνομεν ὅτι παρεσκεύαζε τὰ πάντα ὁ Ἄρτοκλίνης, καὶ ὅτι τὴν πρῶτην τάξιν ἀπετέλουσαν οἱ Μάγιστροι, ὁ Ραλκτωρ (ἄγνωστον λαϊκὸν ἀξίωμα), ἡ Ζωστή Πατρικία, ὁ Σύγκελλος (οἱ Σύγκελλοι ἦσαν κατὰ τὸν Δυκάγγιον καὶ Ρεῖσκιον παραστάται τῶν ἐπισκόπων), οἱ ἀπὸ Μάγιστρων μοραδικοὶ (οἱ ἀσπασθέντες τὸ μοναχικὸν σχῆμα πρῶην Μάγιστροι), ὁ Πραιπόσιτος καὶ ὁ οἰκειακὸς Παρακοιμώμενος τοῦ Βασιλέως (οἱ Παρακοιμώμενοι κατεκλίνοντο ἐν τῷ προθαλάμῳ τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ κοιτῶνος, καὶ ἦσαν ὑπεύθυνοι ἐπὶ τῇ ἀσφαλείᾳ τοῦ ἱεροῦ σώματος· τὸ ὕψιστον τοῦτο ἀξίωμα συνήθως περιεβάλλοντο εὐνοῦχοι).

Τὴν δευτέραν οἱ Ἀρθῦπατοι (ψιλὸν ἀξίωμα ἐκ τῶν ὑψίστων, ἀντικαταστήσαν τὸ τῶν Ἰλουστρίων) καὶ οἱ εὐνοῦχοι Πατριτικοὶ (τιμητικὸν

ἀξίωμα ἀνευ ῥητῆς λειτουργίας, ἰδρυθὲν ὑπὸ Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου· οἱ Πατρίκιοι ἦσαν πατέρες τοῦ λαοῦ καὶ σύμβουλοι τοῦ στέμματος).

Εἰς τὴν τρίτην οἱ λοιποὶ Πατρίκιοι (ὥστε ἡ ἔκτομή ἐθεωρεῖτο πλεονέκτημα), ἦγον οἱ Πρωτοπαθάρτοι, οἱ Δομῆστικοὶ τῶν Σχολῶν καὶ τῶν Ἐξκουβίτων, ὁ Ἰπάρχος (δήμαρχος τοῦ ἄστεως), ὁ Γενικός (ταμίης), ὁ Σακελλάριος (θησαυροφυλάξ), ὁ Κοιμιστῶν (ὁ ὑψηλὸς οὗτος λειτουργὸς ἀνεγίνωσκε τὰ τε πρὸς τὴν Σύγκλητον καὶ τὸν δῆμον μνημόματα τοῦ Βασιλέως), ὁ Δρουγγάριος τῆς βίβλης, ὁ Πρωτοβεστιάριος τοῦ Δεσπότου (ἀρχηγὸς τῶν Βεστιαρίων, ἦτοι βαφείων, καὶ τῶν Βεσθητόρων, ἦτοι φυλάκων τῶν ἱερῶν ἐνδύματων τοῦ Βασιλέως γενικώτερον ἐκαλοῦντο οὗτοι «ἐπὶ τῶν ἀλλαξίμων», ἢ «ὑπηρετῆς τῆς βασιλικῆς ἀλουργίδος»), ὁ τῆς τραπέζης (Προξενικός), ὁ μέγας Παπίας (οὗτος, τῆρῶν τὰς κλειδὰς τῶν Ἀνακτόρων, ἐπιστάτης εἰς τὸ ἀνοίγμα τῶν πυλῶν, ἀπὸ τῆς 4-10 πρωϊνῆς, καὶ ἀπὸ τῆς 2-5 ἑσπερινῆς ὥρας· κατὰ τὴν ἐπιλοιπὸν ἡμέραν καὶ νύκτα ἀπηγορεύετο αὐστηρῶς ἡ εἴσοδος, πλὴν ἐκτάκτων περιπτώσεων) καὶ ὁ Ἐπιχειρήτης.

Εἰς τὴν τετάρτην οἱ σεκρετικοὶ Ὀφφικιάλιοι, ἦγον οἱ Πριμικήριοι, οἱ Ὀστιάριοι (οἱ εἰσάγοντες τὰ βῆλα), καὶ οἱ Ἐμπρατοὶ (ἐν ἐνεργείᾳ) Κριταί.

Τὴν πέμπτην οἱ τοῦ Χρυσοτρικλίνου (Προξεντικοί), οἱ Μαγλαβίται καὶ Ἀρτικλιναί, οἱ Σπαθαροκωνδιδάτοι, οἱ Σπαθαροκουβικουλάριοι, οἱ Στράτορες, οἱ Μανδάτορες, οἱ Νοτάριοι, καὶ οὕτω καθεστῆς.

Διαιμοιρῶντο δὲ τὰ ἐν λόγῳ ἀποκόμβια (μεταξίνα σακκίδια περιέχοντα τὸ δωρούμενον ποσόν), οὐ μόνον εἰς τοὺς ἀναρίθμους τῆς Αὐλῆς Μεγιστάνας, ἀλλὰ συνήθως καὶ εἰς πάντας τοὺς λοιποὺς κατὰ τὴν πόλιν λειτουργοὺς, καὶ εἰς αὐτὰς τοῦ Ἰπποδρόμου τὰς φατρίες.

Πλὴν δὲ τῶν βασιλικῶν τούτων δωρεῶν, καὶ πάντες οἱ ἀνώτεροι Μεγιστάνες κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐπισήμου αὐτῶν προχειρίσεως διένεμον τοιαύτας *συνήθειας*, μακρυρῶσας περὶ τοῦ ἀμυθῆτου αὐτῶν πλοῦτου. Ἡ «Βασιλείου τάξις» λεπτομερῶς περιγράφει τὰς προχειρίσεις ταύτας, αἵτινες, ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ, διαφοροτρόπως ἐνηργούντο, ἄλλοτε μὲν ἐπ' ἐκκλησίας, ἄλλοτε ἐν τοῖς Ἀνακτόροις μετὰ τὰς δοχὰς καὶ τὰ κλητώρια, καὶ κατὰ ποικίλους ἄλλους τρόπους, ἀλλὰ πάντοτε μετὰ πομπῆς καὶ θεατρικῶς, ἐπὶ τῇ βάσει προδιαγεγραμμένης ἀκτολογίας, ἦτοι σειρᾶς εὐχῶν, ὕμνων καὶ προσφωνήσεων, εἰς ἃς, κατὰ τὸ κέλευσμα τῶν Κρακτῶν συμμετείχον οἱ παριστάμενοι.

Ταῦτα πάντα κατ' ἀνάγκην παραλείποντες, ἀναγράφομεν μόνον ὅτι οἱ Ἐμπρατοὶ (ἐν ἐνεργείᾳ)

Πατρίκιοι («Βασιλείου τάξις» Β'ον Β'. Κερμε', ὅπου καὶ περὶ τῶν *μεσοπράτων*, ἦτοι ἐν διαθεσιμότητι, καὶ *ἀπράτων*, ἦτοι ἐπὶ φιλοῦ τίτλῳ, ὁ λόγος) παρέδιδον εἰς τοὺς Πρακίποσιτους συνήθειαν (χορηγήσειν) ἐκ λιτρῶν χρυσοῦ ὀκτώ, ἃς διενέμοντο οἱ ἐξῆς.

Ἐν μὲν τῇ Αὐλῇ οἱ Κουβικουλάριοι (πάντες οἱ τῆς θεραπείας), ὁ τοῦ *Κανικλίου* (ὁ τῆρῶν τὸ ἱερὸν ἐγκυστερον, ἐρυθρὸν βευστόν δι' οὐ ὑπέγραφεν ὁ Ἀναξ), ὁ τῆς *καταστάσεως* (τελετάρχης), οἱ *Σιλεντιάριοι* (οὗτοι διηυθέτου τὰ *σιλεντία*, ἦτοι συμβούλια τοῦ Κράτους, εἰσῆγον τοὺς Συγκλητικούς, προέπεμπον μέχρι τοῦ οἴκου αὐτῶν τοὺς νεωστὶ προχειρισθέντας Μεγιστάνας, καὶ τὰ τοιαῦτα. Σφάλλει ὁ Δουκαγγίος συντακτικῶν αὐτοὺς τοῖς Κουβικουλάριοις, καθ' ὅσον οἱ τελευταῖοι οὗτοι ἦσαν πάντες εὐνοῦχοι, ἐνῶ ἀναφέρονται Σιλεντιάρισσαι), οἱ Κόμητες τῶν Σχολῶν, οἱ Ἀρτικλιναί, οἱ *τοποτηρηταί* τῶν Σχολῶν (Βικάριοι, ἢ ἀντικαταστάται τῶν Δομῆστικῶν), ὁ σκευάζων τὸ Κανικλίον, οἱ Ἀξίωματικοὶ (οἱ ἐπὶ τιμῇ ἀξιώματα περιβεβλημένοι), καὶ ὁ Πριμικήριος τοῦ Κουβουκλίου.

Ἐν ταῖς φατρίαις τοῦ Ἰπποδρόμου, οἱ δῆμαρχοι τῶν Βενέτων καὶ πρασίνων, οἱ δευτερεύοντες αὐτῶν, οἱ *Γειτονιάρχαι* (πιθανῶς ἀρχηγοὶ τῶν ἐκ τῆς αὐτῆς συνοικίας μελῶν τῆς φατρίας), οἱ *Χαρτουλάριοι* (πιθανῶς οἱ ἐμπειπιστευμένοι τὴν φροντίδα τῶν βασιλικῶν ἵππων), οἱ *Φακτιονάριοι* (ἦτοι φέροντες τὸν *Φακτιῶνα*, τὴν χρυσοῦν δηλονότι βούλλαν—τὸ χρυσοβούλλον—τὴν ἐπιτρέπουσαν αὐτοῖς τὴν ἰδρυσιν φατρίας), οἱ *Μικροπαρίται* (ὡν ἀγνωστον τὸ λειτουργήμα) τῶν Λευκῶν καὶ τῶν Ρουσίων, ὁ *παιητής* τῶν Πρασίνων (ἦτοι ὁ συντάκτων τὰ ἔμμετρα ἐπὶ τῇ νίκῃ συγχαρητήρια· τοιοῦτοι ποιητὰ ὑπῆρχον πολλοὶ ἐν Βυζαντίῳ, ἔφερον δὲ συνήθως ἑτοίμους τὰς συνθέσεις αὐτῶν, καὶ καταλλήλους διὰ τὰς διαφορὰς περιστάσεις, ὥστε προσθετοὶ μόνον τὰ ὀνόματα), οἱ *Μελισταί* (μουσικοὶ) ἀμφοτέρων τῶν φατριῶν, οἵτινες, συντιθέντες, ἐξετέλουσαν διαφορὰ μουσικὰ τεμάχια κατὰ πάσας τὰς ἐπισήμους περιπτώσεις, οἱ *Ἐπιστάται* (εὐταξίαι τοῦ Ἰπποδρόμου), οἱ Κράκται, οἱ *Σημειωταί* (ἐλεγκταὶ τῆς ὄρας ἢ κάλπης), οἱ *Μανδάτορες* (ἐν ὀνόματι τοῦ Ἀνακτος πρὸς τὸν λαὸν ὁμιλοῦντες), οἱ *Βηγάριοι* (ἀρματηλάται δύο ἵππων), οἱ *Θεωρηταί* (ἐπιθεωρηταί), καὶ τὰ *ὄργανα* (ἦτοι οἱ αὐλοῦντες αὐτὰ).

Ἐν αὐτῷ τῷ Ἰπποδρόμῳ ὁ Ἀκτονάριος (ἴσως ὁ διευθύνων τὴν ἀκτολογίαν τῆς εὐφημίας), ὁ Ἀργυρὸς τοῦ Βεστίου (ὁ φύλαξ τῶν ἀργυροπᾶστων τοῦ Ἰπποδρόμου στολῶν), οἱ *Κούρσορες* (δρομῆες), ὁ Ἀργυρὸς τῶν *Στεφάνων* (φύλαξ τῶν ἀργυρῶν στεφάνων διὰ τοὺς νικητὰς), ὁ τῆς Ἀποκρίσεως (Ἀποκρισιάριοι ἦσαν οἱ μετα-

δίδοντες τὰς διαταγὰς, ἢ ἀποκρίσεις τοῦ Ἀνακτος εἰς τὰς αἰτήσεις τῶν φατριῶν περὶ τῶν διαφορῶν ἐν τῷ Ἰπποδρόμῳ διεξαγομένων, καθ' ὅσον οὐδὲν ἐτελεῖτο ἀνευ τῆς ὑψίστης ταύτης ἐγκρίσεως), ὁ *Νεαρίσχος* (ἀγνωστον ὑπουργήμα), ὁ *Μαξιλλάριος* (ἴσως ὁ ἐπὶ τῶν βῆθρων στρωνύων τὰ μαξιλλάρια, ἢ μάλλον, ὁ διὰ πεπυρακτωμένου σιδήρου σημειῶν τοὺς ἵππους τῶν διαφορῶν φατριῶν ἐκ τοῦ: *maxillis*), ὁ *Θεσσαρίος* (ὁ ἀγγέλλων τὸ ἀποτέλεσμα τῶν κύβων, δι' ὧν καθορίζοντο αἱ θέσεις τῶν ἀρμάτων καὶ ἵππων ἐκ τοῦ: *tessera*), ὁ *Χαμαιτριβοῦθος* (πέζος, ἢ τῶν πεζοδρόμων Τριβούνος), οἱ *Μαγγαράριοι* (ἦτοι φύλακες τῶν Μαγγάνων, ξυλίνων φακτῶν, ἐν οἷς ἐτηροῦντο τὰ ἄρματα), οἱ *Πρωτοβηκτάριοι* (ἀγνωστον λειτουργία ἐκ τοῦ: *vectorius*, ὁχούμενος), οἱ *Πρωτοπαλάριοι* (ἀγνωστον, πιθανῶς ἐκ τοῦ: *palor*), ὁ *Νομμεράριος* (ὁ κρατῶν τὸ Μητρώον τοῦ Ἰπποδρόμου), οἱ *Δεκαροὶ* (βαδούχοι), ἢ *Βιγλα* τῆς *Δάφνης* (οἱ φύλακες τοῦ τρικλίνου ἢ Τριβουνάλιου τῆς Δάφνης, παρακειμένου τῷ Ἰπποδρόμῳ, ἐν ᾧ ἐστειροῦντο οἱ νικηταί), οἱ Ὀφφικιάλιοι τῆς *Κυλιότρας* (τοῦ οἰκῆματος, ὅπου ἐτηρεῖτο ἡ κάλπη, δι' ἧς ἐλόοντο πάντα τ' ἀφορώντα τὴν ταξίθετησιν τῶν ἀρμάτων καὶ ἵππων ζήτηματα, ἐξ οὗ εὐνόητος ἢ ἀποδιδόμενη εἰς τὴν λειτουργίαν ταύτην σημασία).

Ἡ *ὄρα* (*urna*, κάλπη) ἔστατο ἐν μέσῳ τοῦ Τριβουνάλιου, ἐκάστη δὲ μερὶς εἶχε δύο *σφαιρίδια* (σφαιρίδια), ἅτινα κατὰ τὴν παραμονὴν τοῦ ἀγῶνος ὑπὸ τῶν Φακτιοναρίων αὐτῆς ἐτίθεντο εἰς τὸ *φατρίον* (θήκη ἐν σχήματι φάτνης), τὸ εὐρισκόμενον πρὸς τὸ μέρος τῆς ἐν λόγῳ μερίδος, ἐνθα καὶ κάθηται ὁ Φακτιονάριος). Εἰς δὲ τὸ μέσον ἐκάθητο ἐκ προσώπου (ὡς ἀντιπρόσωπος) τοῦ Πρακίποσιτου εἰς Σιλεντιάριος, μετ' αὐτὸν ὁ Τριβούνος, τρίτος ὁ Κούρσορ ἐκ προσώπου τοῦ Ἀκτοναρίου, τέταρτος ὁ βασιλικὸς *Κομθηνογράφος* (ὁ γράφων τὰς *κομθῆνας*, πινακίαι, ἐφ' ὧν ἐσημειούντο οἱ συνδυασμοὶ τῶν ἀρμάτων καὶ ἵππων), ὅπισθεν τῆς ὄρας δύο ἕτεροι κομθηνογράφοι, εἰς Βένετος καὶ εἰς Πράσινος, ὅπισθεν τούτων οἱ Ὀφφικιάλιοι, ἑκατέρωθεν αὐτῶν ἀνὰ δύο οἱ ἠγίοροι (οἱ ὀδηγοῦντες τὰ τέθριππα), μεθ' ὧν οἱ Ἐπιστάται.

Τούτων γενομένων εἰσῆγετο κοινῇ συγκαταθέσει εἰς θεωρητῆς, ὅστις ἰστάμενος ἐν μέσῳ, ἐλάμβανε τὴν γνώμην τῶν *τεσσάρων* (Ὀφφικιλιῶν), καὶ εἶτα ἤρῳτα—«Πῶς κελύετε, ἵππαρα τὰ *προξέθαρτα* (ἐγυμνασθέντα) καὶ *γνωρίζομενα* (ἤδη γνωστά), ἕως ὅτου ἔχετε καὶ ἔχομεν;—» (μέχρις ἐξαντλήσεως τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν). Συναινέσαντων δὲ τῶν ἀρμοδίων, ἐλάμβανε τὰ σφαιρίδια ἐκ τοῦ φατρίου καὶ κατέθετεν αὐτὰ εἰς τὴν ὄραν, ἣν τρίς ἐκόλιε

(περιέστρεψε), μέχρις οὗ *χαλάση* (ἐκπηδήση) ἐν εἰς αὐτῶν, ὑποδεικνύον τὴν μερίδα εἰς ἣν ἀνήκε τὸ ἀριστερόν, ἢ ἐσωτερικόν τοῦ κύκλου (περιζήτητον, καθ' ὃ βραχύτερον) κατὰ τὰ τέσσαρα *βάθα* (τοὺς τέσσαρας δρόμους, οὕτω καλουμένους ἐκ τῶν διδομένων εἰς τοὺς νικητὰς στεφάνων ἐκ φύλλων δάφνης· μεθ' ὃ πάντες ἐκβαίνοντες, ἀνήρχοντο εἰς τὸ Ἀρματοῦριον (μέρος, ἐν ᾧ ἐτηροῦντο τὰ ἄρματα), ἐνθα καθορίζοντο αἱ λοιπαὶ λεπτομέρειαι.

Τῇ δ' ἐπαύριον ἀνήρχοντο οἱ Δῆμαρχοι εἰς τὸν μέγαν τρίκλινον τοῦ Κοιμιστορίου, ὅθεν εἰδίδετο τὸ *πέρατον* (τὸ ὑπὸ τοῦ Ἀνακτος κυρωθὲν πρόγραμμα *paratum*), καὶ διελύετο πᾶσα τυχὸν ὑφισταμένη διαφορά ὑπὸ τῶν Πρακίποσιτων, μεθ' ὃ κατήρχοντο ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν *διασφαγὴν*, (τὰ διὰ χάνδακος περιβαλλόμενα βῆθρα τῆς μερίδος αὐτοῦ), ἣν ἐσφράγιζε, ποιῶν τρίς τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, καὶ καταρχόμενος μακρὰς ἀκτολογίας, δι' ἧς ἀνευφημεῖτο ὁ *χρυσιοπράσιος* καὶ *χρυσιοβένετος* δῆμος, ἀναρχομένης ὑπὸ τοῦ Πορφυρογεννήτου ἐν Α'. ΕΘ'.

Ἐκ τῶν Διαιταρίων, ὁ Ἀδμηνοσούδιος (εἰσαγωγεὺς παρὰ τῷ Ἀνακτι), ὁ Δομῆστικός τοῦ Μεγάλου Παλατίου, ὁ τῆς Δάφνης, οἱ *χρυσιοχροὶ* τοῦ βασιλικῆς σκευῆς (τῶν πολυτίμων σκευῶν), οἱ *στέκοτες* (τοποθετοῦντες) τὰ *σκάμμα* τοῦ ἱππικοῦ (τὰ θρανία τοῦ Ἰπποδρόμου), οἱ *Πρωτοκεντάριοι* (ἴσως οἱ κατασκευασταὶ τῶν περιβλημάτων τῶν θρανίων τούτων), οἱ *Ἀσέλιοι* (πιθανῶς οἱ κατασκευάζοντες τὰ ἐρίππια), οἱ βασιλικοὶ Λούσται οἱ Καλδάριοι καὶ οἱ Διαιτάριοι τοῦ *Κοιμιστορίου* (αἵθουσα, ἐν ἣ ὁ Ἀναξ διεξῆγε τὰς συνήθειας ὑποθέσεις, καὶ, κατὰ τὴν ἐκφρασιν ἐνὸς τῶν χρονογράφων, ὁ χρηματιστικὸς πυλὼν τοῦ Βασιλέως, ὅστις ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ θρόνου, πρὸς ὃν ἦγον βαθμίδες ἐκ λίθου πορφυροῦ), οἱ τοῦ Μεγάλου Παλατίου, οἱ τοῦ ἁγίου Στεφάνου, οἱ τοῦ Ὀστιαρικίου (πιθανῶς τοῦ τρικλίνου τῶν Ὀστιαρίων), οἱ τοῦ Ἰπποδρόμου, οἱ τοῦ *Στρατωρικίου* (ἴσως οἱ τοῦ τρικλίνου τῶν Στρατόρων), οἱ τῶν ἱθ'. Ἀκουβίτων, οἱ τῆς Ἰππερχίας Θεοτόκου, οἱ τῆς Μαγναύρας, καὶ οἱ τῆς *Βεσσοσάκρας*, ἐνθα ἐτηροῦντο τὰ ἄρματα, ἢ μάλλον, τὰ ἱερὰ τοῦ Βασιλέως ἐνδύματα.

Ἐκ τῶν θυρωρῶν, οἱ τῆς *θερμίστρας* (τό: *thermarium*, μεγάλη αἵθουσα, διὰ τοῦ ἀτμοῦ θερμαινόμενη), οἱ τοῦ Ἰπποδρόμου, οἱ *διαγρέχοτες* (διεγγελεῖς), οἱ *Κορτιάριοι* (φύλακες τῶν βῆλων ἢ παραπετασμάτων), καὶ οἱ βασιλικοὶ *ἀρμολογοὶ* (ἐπιμεληταὶ τῶν ὀπλῶν τοῦ Ἀνακτος).

(Ἐπεταί συνέχεια).

ΚΛΕΩΝ ΡΑΓΚΑΒΗΣ

ΑΘΗΝΑΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΕΝ ΤΩ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩ

Τὸ ξενοδοχεῖον εἶνε πλήρες. Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν θαμβῶν ραμφῶν τοῦ ἀερίοφωτος ἀτίνα διαλύουν τὴν συσκοτάζουσαν ἤδη τὰς ὁδοὺς καὶ ἐπικαθημένην τῶν παραθύρων ἀγλὴν τῆς ἐσπέρας, — βαρείας ἐσπέρας τοῦ Δεκεμβρίου —, οἱ ὑπηρέται τρέχουν ἀνά μέσον τῶν καθισμάτων, διαγκωνίζοντες τοὺς πελάτας, ἀσχολοφανεῖς, περιεζωσμένοι λευκὰς μὲν ἰσῶς ἀρχικῶς ἀλλ' ἀπροσδιορίστου νῦν ὡς ἐκ τῶν πολλαπλῶν στρωμάτων τῶν κηλίδων χρώματος ἐμπροσθέντα, μὲ ἀνασεσυρμένας τὰς χεῖριδας, κρατοῦντες ἀνά χεῖρας ἀχνίζοντα πινακία καὶ κραυγάζοντες μανιωδῶς. Ἐν τῷ καπνῷ τῶν σιγάρων καὶ τῶν ἀναπνοῶν, ὅστις ὑψοῦται πρὸς τὴν ὀροφὴν ὡς θολὴ νεφέλη ἀποτελοῦσα τὴν ἀτμοσφαῖραν τοῦ ἐστιατορίου, ὡς ἐν μιᾷ ἀορίστῳ μάζῃ διακρίνονται συγκεχυμένως κεφαλαί, χεῖρες, πόδες, κορμοί, παροψὶς φερομένη ὑπεράνω τοῦ πλήθους, φιάλη οἴνου διαδιδραζομένη μετέωρος, ῥάβδος ἢ ἐκκερμαῖ ἀπὸ τοῦ τοίχου καὶ πάλαι τις ἀναχωρῶν. Ἐξ μακρᾶί τράπεζαι εἶνε ἐστημέναι κατὰ σειρὰν ἐκαστέρωθεν τῆς εὐρείας αἰθούσης, καὶ μία — ἡ μακροτέρα πασῶν — ἐν τῷ μέσῳ, πέριξ δ' αὐτῶν, στενοχωρημένοι, μὲν δυνάμειοι νὰ κινουῦνται, ἀλλήλωνόμενοι, κάθηνται οἱ πικνοὶ θαμῶνες — σπουδασταὶ ἢ ὑπάλληλοι. Πρὸς τὸν μυχὸν τῆς ἀριστερᾶς γωνίας, εἰς ἀπόστασιν τινα τῶν τραπεζῶν καὶ τῶν καθισμάτων, ἀπομεμονωμένος, ὡς ὁ σηκὸς ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, ἐγείρεται ὁ μπάγκος τοῦ διευθυντοῦ, ὅστις, παχύς, ὑψηλός, εὐρύτερος καὶ εὐρύνωτος, μὲ τράχηλον ἀγροφύρου καὶ αὐχένα ταύρου, ἀπλῶναι τὴν ὑπερμεγέθη κοιλίαν του ἐπὶ τοῦ πρὸ αὐτοῦ ξυλίνου ὀχυρώματος καὶ ἐπιβλέπει, σοβαρὸς καὶ ἄγρυπνος, τὴν σκηνὴν ἀπὸ τοῦ ὕψους του. Τοιοῦτος ὁ Ναπολέον θὰ ἐπεθεώρει δι' ἐνὸς βλέμματος πεδίον μάχης. Περὶ αὐτὸν δέ, ἀδιάκοπος κίνησις ἐρχομένων καὶ ἀπερχομένων. Οἱ ἄρτι ἀρικνούμενοι ἐξωθεν κατευθύνονται ἐκεῖ διὰ νὰ τὸν χαιρετίσουν, οἱ φεύγοντες προσεγγίζουν διὰ νὰ πληρώσουν, ὁ πτωχὸς φοιτητῆς πλησιάζει, μόνος καὶ δειλός, διὰ νὰ τῷ εἶπῃ συνεσταλμένως νὰ τὰ γράψῃ, ἄλλοι συσπειροῦνται καθ' ὁμάδας, οἱ οἰκειότεροι ἀνταλλάσσον ἀστειότητας καὶ χαιρετισμούς μετ' αὐτοῦ, διάλογοι συνάπτονται αἰφνιδίως:

— Μὰ τί, ἐσὺ θὰ πληρώσης;... Ἀφῆσε, βρεῖ ἀδελφέ!...

— Ναι, ναι!... Δικὰ μου καὶ τὰ δύο!...

— Μὰ ἄφῆσε!... Τί κάνεις τόρα!;... Δὲν ἔχει κανένα λόγον...

— Ὅχι, ὄχι!... Δικὰ μου, κύρ Γιώργη!

Καὶ ἤχος ριπτομένων κεραμάτων, καὶ θόρυβος φωνῶν, καὶ κρότος ποτηρίων. Βήματα ἀντηχοῦσιν ἀδιάκόπως ἀλλεπάλληλα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἔδρασι σύρονται μεθ' ὁρμῆς, γρόνθοι καταφέρονται ἐπὶ τῶν τραπεζῶν πρὸς κλῆσιν τῶν ὑπηρετῶν. Μαστίζει τὰς ὑέλους ἢ βροχὴ, κρίζουσιν ἐπὶ τῶν στροφίγγων τῶν αἰ θύραι καὶ σίζουν τοῦ ἀερίοφωτος τὰ ράμφη. Αἱ περόναι πλαταγοῦσιν ἐπὶ τῶν πινακίων καὶ παφλάζει κενούμενος ὁ ρητινίτης καὶ συγκρούονται οἱ ὀδόντες τρώγοντες. Καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀφορήτου ταρραχῆς καὶ τῆς ἀήθους συγχύσεως αἱ συνδιαλέξεις διεξάγονται θορυβωδέστατα, εἰς ἐπιτασιν τῆς ἐκκωφανοῦσης βοῆς, ἀπὸ τοῦ ἐνὸς ἄκρου εἰς τὸ ἄλλο, ἐν κραυγαῖς καὶ ἐν χειρονομίαις. Ὅλοι ὁμιλοῦν ταυτοχρόνως, ἀνά δύο ἢ τρεῖς ἢ κατ' εὐρυτέρους κύκλους, μεγαληγόρως, βροντωδῶς, καγγάζοντες ἀκατασχέτως ἐκάστατε, ἐρίζοντες ἐνίοτε, μετ' ἀλλαλαγγῆς σχεδὸν πάντοτε. Πρὸ μικροῦ μόλις ἐπερατώθη ἡ συνεδρίασις τῆς Βουλῆς καὶ οἱ ἐξ αὐτῆς ἐρχόμενοι ἀνακοινοῦσιν ἐν λεπτομερείαις τὰ συμβῆντα εἰς τοὺς μὴ παρευρεθέντας φίλους των. Ἀρχονται δὲ ἀμέσως ἐπὶ τῶν διηγήσεων τὰ σχόλια, καὶ διασταυροῦνται αἱ κρίσεις, καὶ ἀντιτίθενται αἱ πᾶν ἄλλο βεβαίως ἢ ἤρεμοι συνήθως γνώμαι, καὶ ἐξαπολύονται ἀχαλίνωτοι αἱ σκέψεις, καὶ τὰ σχήματα διαγράφονται βιαιότερα καὶ εὐκρινέστερα ἐν τῇ ὁμίλῃ, καὶ οἱ λάρυγγες βαλλοῦν δυνατωτέρως τοὺς τόνους των, καὶ αἱ γλῶσσαι τροχίζονται ἐν σπουδῇ, καὶ ἐξοιδαίνονται αἱ γνάθοι μασσῶσαι ἄμα καὶ φωνάζουσαι, κανενὸς μὴ ἀπομένουτος βαθμηδὸν ὅστις νὰ μὴ λάβῃ μέρος εἰς τὴν συζήτησιν, ἀδιάφορον ἂν γνωστοὶ ἢ ἄγνωστοι πρὸς ἀλλήλους, ἀναλόγως τῶν πεποιθήσεων καὶ τῶν ἰδεῶν του ἑκάστος, καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν παρεμβαινὼν ρίπτει, ὑπεκκαίων ἢ καθησυχάζων τὰς διαφωνίας, ἀξιωματικὴν τινα φράσιν, συμπληρωτικὴν ἢ συμπερασματικὴν, καὶ ὁ ἰδιοκτῆτης, καὶ μόναι, διακόπτουσαι αὐτήν, κατισχύουν νὰ δεσπόσουν τοῦ δαιμονίου πατάγου αἱ ὀξεῖαι, παράχορδοι, σχεδὸν φρενήρεις ἐπιταγαὶ τῶν γαρσονίων ἐν τῇ συμβολικῇ τῶν ἀθηναϊκῶν ἐστιατορίων διαλέκτῳ:

— Τὸ ἐξη-δύο μία καὶ εἴκοσι!...

— Θέλω ἄλλο ἐνὰ ψηφὸ βιδέλο!...

— Ἐνα βραστὸ κεφαλάκι τοῦ κυρίου Ἐπαμεινῶνδα!...

Ἄλλ' ἀπὸ μιᾶς στιγμῆς εἰς τὸν θόρυβον καὶ τὴν ταρραχὴν προσετέθησαν καὶ ἄλλοι τινὲς ἤχοι. Τέσσαρες πλάνητες ἰταλοὶ, ἐξ ἐκείνων οἱ τινὲς περιέρχονται τὰς ὁδοὺς καὶ τὰς πλατείας παίζοντες ἐπὶ ἀχορδίστων καὶ παραφῶνων ὀργάνων τὰ αὐτὰ πάντοτε μέλη, ἤνοιξαν τὴν θύ-

ραν καὶ ἐκάθησαν παρ' αὐτήν. Ὁλόκληρος οἰκογένεια. Γέρον λευκοπόγων, κυρτὸς τὸ ἀνάστημα, κύπτων ὑπὸ μέγα βιολίον. Γυνὴ ὄριμος, κατεσκευαυία καὶ ὠχρόατη, κρατοῦσα δι' ἀνισχύρων βραχιόνων καὶ ἀναμικῶν χειρῶν ἐμπροσθεν τῶν γονάτων τῆς ἄρπας. Νεαρὰ κόρη, μὲ ἴγνη καλλονῆς ἀλλὰ καὶ περισσότερα κκοπαθείας ἐπὶ τοῦ προσώπου, πλήττουσα ἀμελῶς τρίγωνον. Καὶ τελευταῖος, μεῖραξ δεκαοκταετῆς περίπου, φέρων ἐφ' ὄλου του τοῦ ἀτόμου τὴν σφραγίδά τῆς ὀκνηρίας καὶ τῆς ἀναιδείας, φουσὸν πλαγιάζον. Παρεκαὶ στραγγισμένοι καὶ ἐρρυτιδωμένοι, ὀδόντες κίτρινοι, χεῖλη πελιδνά, ὄμματα κερωσμένα ἐντὸς τῶν κογχῶν ἱμάτια ἐσχισμένα, πῖλοι ἐφθακμένοι, ὑποδήματα τετρομένα, κόμαι ἀκένιστοι, κοιλίαι ἐπίπεδοι, στήθη ἄσαρκα καὶ πίπτοντα, θεὰ μαρτυροῦσα ὀλόκληρον ὑπαρξίν πενίας καὶ δυστυχίας. Νὰ τοὺς βλέπῃς οὕτως ἐκεῖ συνεσπειρωμένους παρὰ τὴν θύραν ἀόριστόν τι συναίσθημα σὲ καταλαμβάνει ἀηδὶς ἄμα καὶ οἴκτου πρὸς ὄλον τὸ ἀνθρώπινον γένος οὔτινος ἀντίτυπα εἶνε. Πόσον ὀδυνηρῶς διατίθεται ἐκ τῆς ὀψεως των ὁ ὀφθαλμὸς καὶ πόσον ἄγχεται τὸ οὖς ἀκουόμενον! Μὲ τὰ δάκτυλα τρέμοντα ὑπὸ τοῦ ψύχους, ἤρχισαν ἀνακρούοντες. Καὶ τὸ τεμάχιον οὔτινος πρῶτου ἐξέρχονται ἀπὸ τῶν ὀργάνων των οἱ βραδεῖς τόνοι εἶνε πληρέστατα ἀνάλογον πρὸς τὴν ὄλην κατάστασιν των, τετριμμένον καὶ αὐτὸ ὡς οἱ ἀγκῶνες των, ἐφθακμένοι καὶ αὐτὸ καθὼς οἱ πῖλοι των, γηράσαν ἐκ τῆς πολυκαιρίας ὡς οἱ χιτῶνες των, πένθιμον ὡς ἡ θεὰ των, ὡς εὐρῶτος ὀμῆν ἀναδίδον ἀλλὰ κινουῦν ἐν τούτοις παραδόξως ἐνταυτῷ πάντοτε ἀγνώστους καὶ κοιμωμένους συνήθως ἐν τῇ καρδίᾳ χορδᾶς, τὸ κλασικὸν καὶ αἰώνιον ὄλον αὐτοῦ τοῦ εἶδους τῶν ἀλητῶν μέλος, ὅπερ ἀδύνατον εἶνε νὰ μὴ ἀκοῦσης δονοῦν τὸν ἀέρα γλαυκῆς ἀθηναϊκῆς πρῶιας ἢ ἐσπέρας, ἀπὸ πλανήτιδος λαυτέρνας ἢ φυσαρμόνικας, ἐν οἰαδῆποτε ὄρα τοῦ ἔτους, τῆς ταλαιπώρου *Τραβιάτας* ὁ ἀσθματικὸς θρηῶνος. Καὶ τὸ περιπαθὲς τῆς θησκουσης ἐταιρίας ἄσμα ἀντηχεῖ ὑπόκωφον καὶ συρόμενον, ὡς ἐξ ἀποστάσεως, συγκεχυμένον, μὴ κατισχύον νὰ κυριαρχήσῃ τῆς ἄλλης βοῆς, ἀλλ' ὡς ἐρχόμενον περιέργως νὰ συμπληρώσῃ μόνον αὐτήν...

Καὶ ὅπως τὸ παίζον μάλιστα, νωχελῶς, νωθρῶς, ὡς ἐν παραλύσει, ἐν ἀδιαφορίᾳ, ἐπιβλημένον τύπον νομίζεις ἀπλῶς ἐκπληροῦντες, χάνεται σχεδὸν ἐν τῷ ὀρμαγῶδῳ τῶν συνδιαλέξεων καὶ τῆς κινήσεως τοῦ ἐστιατορίου... Ἡ μήτηρ μόλις ἐναλλάσσει τοὺς δακτύλους ἐπὶ τῆς ἄρπας ὡς νὰ βαρύνεται ὅτι ζῆ. Ὁ νέος φουσᾶ ὡς νὰ τῷ ἔλειψεν ἡ πνοή. Καὶ ἡ κόρη, τὸ βλέμμα ἀπολωλὸς ὡς ἐν ὄνειροπόλῃσει, κατα-

φέρει μηχανικῶς τὸ πλῆκτρον ἐπὶ τοῦ τριγώνου, ὡς νὰ μὴ ἔχη συνείδησιν τοῦ τί πράττει... Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν στρέφοντες προσβλέπουν ἀλλήλους οἰονεὶ οἰκτερόντες ἑαυτοὺς. Καταδικοὶ θὰ ἔλεγες ὑποβληθέντες εἰς ἀκουσίαν ἀγχαρείαν. Ἡ κόπως ζωγραφίζεται ἐπὶ τῶν μορφῶν των καὶ ἡ ἀνία ἀποτυπῶται ἐπὶ τῶν μετώπων των. Τὰ βλέμματά των φέρονται ἀπλανῆ ἐν τῇ αἰθούσῃ καὶ πολὺ μᾶλλον φαίνονται προσέχοντες εἰς τοὺς βλωμούς τοῦ ἄρτου, οὖς καταβροχθίζουσι λαϊμαργῶς οἱ πελάται, ἢ εἰς τὸ ἔργον ὅπερ ἐκτελοῦν.

Ἄλλ' ὅπως, ὅπως διαφόρως παίζει ὁ γέρον.

Κεκλιμένος ἐπὶ τοῦ βιολίου του, σφίγγει αὐτὸ ἐπὶ τοῦ στήθους του μετὰ δυνάμειος. Ἡ χεὶρ αὐτοῦ σείεται μεθ' ὁρμῆς ὡς ἐν σπασμῷ. Τὸ κεκυρτωμένον σῶμα του τινάσσεται ἐν κωμικῆς ἀναπάλλεσι καὶ τὸ ἡμίσβαστον βλέμμα του εἶνε διαρκῶς προσηλωμένον ἐπὶ τοῦ ὄργανου του. Μετὰ σοβαρότητος ἀστείας, μετὰ προσοχῆς ἀήθους, ἐν θρησκευτικῇ σχεδὸν θὰ ἔλεγες ἀφροσύσει, προσπαθεῖ νὰ παῖξῃ ὅσον τὸ δυνατόν πιστότερον, ὅσον τὸ δυνατόν τελειότερον. Ὡς διευθυντῆς ὀρχήστρας μεγάλου θεάτρου, ἐπιχειρεῖ θὰ ἐνόμιζες νὰ δώσῃ τὸν τόνον εἰς τὴν ὄλην συναυλίαν καὶ κατὰ διαλείμματα μεταστρεφόμενος παρατηρεῖ ἀπορῶν τοὺς λοιποὺς ὡς ν' ἀγανακτῆ διὰ τὴν ἀμείλειαν των. Τὸ στρεβλὸν βιολίον του φαίνεται ὡς συμπαγὲν ταῖς παλάμαις του καὶ τὸ θλίβει πολλακίς ἰσχυρῶς ὡς νὰ καταλαμβάνεται ὑπ' ἐξάψεως στοργῆς πρὸς αὐτὸ ἢ ὡς νὰ ἤθελεν αἰφνης ὑποθέτει νὰ τὸ θραύσῃ διότι τὸν προδίδει. Ἐνῷ οἱ ἄλλοι κάθηνται, αὐτὸς μένει ὄρθιος. Καὶ, κάτισγνος, ὑψηλός, ὑπὸ τὸ φῶς τῶν θαμβῶν ραμφῶν τοῦ ἀερίοφωτος, μὲ τὰ κύματα τῆς λευκῆς γενειάδος του προσψάουσα τὰς χορδὰς, ἔχει σχεδὸν κᾶτι τι τὸ φασματώδες. Ἄλλοτε ἐπισύρει βιακίως τὸ τόξον του, ὀργίλος, ὡς ἐπιθυμῶν νὰ ἐξαγάγῃ ἀπ' αὐτῶν τόνους οὖς δὲν ἔχουν. Ἄλλοτε ἄγει καὶ φέρει αὐτὸ βραδέως, μαλακῶς, μόλις ἐφαπτόμενον, ὡς νὰ φοβῆται μὴ τὰς βλάψῃ. Καὶ ἐνῷ ὁ πλαγιάζονς μόλις ἀκούεται ὡς ἐκπνέων στόνος, καὶ ἐνῷ ἡ ἄρπα μόλις πάλ्लεται τὸν αὐτὸν πάντοτε ἤχον βάλλουσα ὡς ἐν μονοτόνῳ ἐπικλήσει, καὶ ἐνῷ τὸ τρίγωνον παταγεῖ ἀκόπως, τὸ ἄρρυθμον καὶ κακόφωνον βιολίον ὑπερβάλλει πάντα κατὰ τὴν δυνάμειν καὶ κατορθώνει νὰ διακρίνεται καὶ ἐν μέσῳ αὐτῆς τῆς ταρραχῆς καὶ συγχύσεως τοῦ ἐστιατορίου καὶ γοεῖ ὀξύ, θέλον νὰ ἀκουσθῇ, ἐπιβλητικόν, πείσμον...

Ἡ *Τραβιάτα* ἔπαυσε πρὸ μικροῦ θρηνοῦσα καὶ τὴν διεδέχθη τι ἐκ τοῦ *Τροβατόρε* καὶ τοῦτο τι ἐκ τοῦ *Χοροῦ Μετημφιεσμένων*... Ἄλλὰ τὸ

ἀκρόαμα ἀπομένει τὸ αὐτὸ καὶ ἀμετάβλητον. Ἀσκόπως παταγεῖ τὸ τρίγωνον καὶ ἡ ἀρπα μὲν πάλλεται ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ πάντοτε ἤχου ὡς ἐν μονοτόνῳ ἐπικλήσει καὶ ὁ πλαγίαιος μὲν ἀκούεται ὡς ἐκπνέων στόνος. Ἡ κόρη καταφέρει ἀμελῶς τὸ πλῆκτρον τῆς καὶ ἡ μήτηρ μὲν κινεῖ, ὡς βαρυνομένη νὰ ζῆ, τοὺς δακτύλους καὶ ὁ νέος φουᾶ ὡς νὰ τῷ ἐλειψεν ἡ πνοή. Ἄλλ' ὁ γέρον παίζει μετὰ προσοχῆς, ἀφιερωμένος εἰς τὸ ὄργανόν του, ἐν πεποιθῆσει, ἐν εὐσυνειδησίᾳ. Ἀδιαφορῶν πρὸς τὸν ἀλλαγαμὸν ὅστις πληροῖ τὴν αἴθουσαν, νομίζεις σχεδὸν βλέπων τὴν ἐνδελεχῆ σπουδὴν καὶ φροντίδα μετ' ἧς ἀνακρούει τὸ βιολιον του, ὅτι θέλει ν' ἀρίστη εἰς τοὺς ἀκρατάς του... Αὐτοί, οὔτε ἐσκοτίσθησαν βέβαια νὰ σκεφθῶσι νὰ τὸν ἀκούσωσιν, οὔτε ἐνδιαφέρονται ἂν ὑπάρχη ἐκεῖ. Αἱ κρυγαὶ διασταυροῦνται, σχίζουσαι τὴν θολὴν ἀτμοσφαῖραν τοῦ ἐστιατορίου, θυελλῶδεις. Ἡ πολιτικὴ συζήτησις ἔχει φθάσῃ εἰς τὸ κατακόρυφον αὐτῆς. Αἱ ρίνες μακύνονται πλησιάζουσαι πρὸς ἀλλήλας ἐν τῇ ὀρμῇ τῆς συνδιαλέξεως, καὶ ἐξογκῶναι τοὺς λάρυγγας τὸ πάθος ἀσθμακίνοντας ἐκ τῆς βιασιότητος τῆς ἡμιλίας καὶ ἐκ τῆς πνιγηρότητος τοῦ ἀέρος, καὶ κοκκινίζουσαι ἀπορροαί εἰς τοὺς ἰσχυρισμούς. Βραχνὴ φωνὴ ὠρύεται ἀβυσθῶς ἀπὸ τοῦ βάθους τῆς ἐσχάτης τραπέζης:

— Μωρὲ εἶνε προδότης σοῦ λέω!...

Καὶ πυγμαὶ δουποῦσιν ἐπὶ τοῦ ξύλου ὡς συμπληροῦσαι τὰ ἐπιχειρήματα καὶ σπονδαὶ οἴνου ἢ ὕδατος βορῶνται ἐν κοχλασμοῖς ἵνα δροσίωσιν τὰ ἐκ μακρῆς ἀποστροφῆς θερμανθέντα ἐν τῇ ἐξάψει τῆς ἐριδος στήθη καὶ βραχιόνες πάλλονται ἐναέριον ὡς διὰ νὰ ἔλθουν εἰς ἐπιχειρήματα τῶν ἰσχυρισμῶν. Ποῖος νὰ προσέξῃ εἰς τῆς Τραδιάτας τοὺς ὀλολυγμούς ἢ τοῦ Τροβατόρε τὰ μινυρίσματα! Τινὲς διακοπτόμενοι ἐν τῷ μέσῳ τῆς συζητήσεως ὑπ' ὀξυτέρου τινὸς τόνου τοῦ βιολίου στρέφουν πολλὰκις τὴν κεφαλὴν ἐν ὀργῇ, σχεδὸν ἀπειλητικῶς, πρὸς τὴν θύραν. Ἄλλ' ὅσον ἐκείνοι λυσσῶσιν ὡς νὰ τὸ κάμνουν ἐπιτήδες διὰ νὰ σκεπᾶσιν τὴν φωνὴν του, τόσον καὶ αὐτὸ ἐπιμένει νὰ γείνη ἀκουστόν. Ὑπὸ τοὺς δακτύλους τοῦ γέροντος ἐξ ὑπαμοιβῆς στένει, ὀλολύζει, κρυγάζει. Καὶ ἐφ' ὅσον παρέρχεται ἡ ὄρα καὶ οἱ σύντροφοι αὐτοῦ παίζουν βραδυτέρον καὶ ἀμελέστερον καὶ νωθρότερον, ἐπὶ τοσοῦτον αὐτὸς ἐντείνει τὰς δυνάμεις του.

Ἄναμφιβόλως θὰ εἶνε ὁ μόνος ὅστις δὲν θὰ ἔχη κλέψῃ τὸν ἄρτον ἂν θὰ ἐπιτήθη μετ' ὀλίγον! Οἱ ἄλλοι ἐπαύσαν ἀπὸ μικροῦ καὶ αὐτὸς, ἀκούρατος, ἀντὶ νὰ καθῆσθαι, ἀρχίζει μονωθῆσαι τινά. Αἱ χεῖρές του τρέμουν ὑπέροπτε, τὰ γόνακτά του λυγίζονται, ὅλον του τὸ σῶμα φρίσ-

σει, ἐκ τοῦ καμάτου βεβαιῶς, ἀλλ' ἐν τούτοις ἐξακολουθεῖ. Ἄλλοτε ὑψώνει τὸ ὄργανόν του μέχρι τῶν χειλέων του ὡς διὰ νὰ τὸ φιλήσῃ, ἄλλοτε τὸ ἀπομακρύνει ὀλίγον ὡς διὰ νὰ τὸ θεωρήσῃ καλλίτερον, ἄλλοτε τὸ θάλλει ὡς παιδίον. Τὸ μέλος εἶνε μακρὸν καὶ βαρὺ καὶ κουραστικὸν καὶ ἀτελείωτον. Καὶ τὸ οἰκτρὸν βιολιον τὸ παραμορφώνει ἐπὶ πλέον καὶ το καθίστα ἀναιρότερον καὶ βιάλλει παράφρονες κρωγμούς καὶ ἀναδίδει παραδόξους ἤχους καὶ βρίζει. Ἄλλ' οὔτε εἰς αὐτὰ φαίνεται πολὺ προσέχων ὁ κύριός του. Σύρει καὶ πάλιν σύρει καὶ αἰωνίως σύρει τὸ τόξον του ἐπὶ τῶν χορδῶν μετ' ὀρμῆς καὶ τότε νομίζεις ὅτι ἀκούεις βρέφους κλαυθμηρισμούς καὶ ἔπειτα κρωγμούς κοπτομένης ὑέλου καὶ ὕστερον δερομένου κυνὸς ὑλακᾶς καὶ κατόπιν ρόγγους πνιγομένου. Ἰδρῶς περιρρέει τὸ μέτωπον αὐτοῦ καὶ συνταράσσεται πάντοτε ἐν κωμικαῖς ἀναπάλλεσι καὶ μορφάζει, ἀλλ' ἐπιμένει, ἐπιμένει. Καὶ βλέπων αὐτὸν οὕτως, ὄρθιον παρὰ τὴν θύραν, ὑψηλόν, κάτισχον, μετὰ τὰ κύματα τῆς λευκῆς γενειάδος του σχεδὸν προσψύοντα τὰς χορδὰς, ἔχοντα ὑπὸ τὸ φῶς τῶν θυμῶν ραμφῶν τοῦ ἀεριοφωτός κατὰ τὴν ἰσοσταθῆ, δὲν ἠξεύρεις πῶς νὰ ἐξηγήσῃς τὴν περιεργον αὐτὴν εὐσυνειδησίαν καὶ ἐπιμονὴν, καὶ ἀόριστος παράδοξος σκέψις, ἣν δὲν δύνασαι νὰ συγκρατήσῃς ἀλλὰ δι' ἣν σπεύδεις νὰ μειδιάσῃς ἀμέσως καὶ ὁ ἴδιος, διέρχεται ἀκουσίως σου τοῦ πνεύματός σου, ὅτι ὁ ταλκίπυρος αὐτὸς ἀλήτης δὲν εἶχεν ἴσως γεννηθῆ διὰ νὰ εἶνε ἀπλοῦς ὀργανοπαίκτης τῶν ξενοδοχείων καὶ εἶχεν ἴσως — ἴσως! — καὶ αὐτὸς κατὰ τὴν κεφαλὴν του, κατὰ τὴν καρδίαν του!...

Ἄλλὰ, τέλος, ἐβαρύνθη φαίνεται ἡ ἐκούρασθη καὶ αὐτὸς παίζων. Ὁ ἀδιάφορος θόρυβος τοῦ ἐστιατορίου ἐξακολουθεῖ πάντοτε ὁ ἴδιος. Ἡ κίνησις καὶ ἡ ὄψις τῆς αἰθούσης εἶνε πάντοτε ἡ αὐτή, ἄλλων ἐγειρομένων καὶ ἀπερχομένων, ἄλλων εἰσελαυνόντων, τῶν ὑπηρέτων ψευδόντων, τοῦ διευθυντοῦ ἐπιβλέποντος ἄνωθεν, ἀπαθοῦς καὶ προσεκτικοῦ, τὴν ὄλην σκηνὴν καὶ τῶν συζητητῶν ἐκλαρυγγιζομένων. Ἀπὸ τοῦ βάθους τῆς ἐσχάτης τραπέζης ἡ βραχνὴ φωνὴ ὠρύεται ὑπέροπτε μανιωδῶς:

— Θὰ τὸν κρεμάσουμε τὸν ἄτιμο!...

Καὶ ὁ γέρον ἀποφασίζει ν' ἀφήσῃ ἐπὶ καθίσματος τὸ ὄργανόν του καὶ λαμβάνει ἀνὰ χεῖρας δισκίριον ὅπερ εἶχεν ἤδη προαποθέσῃ ἐξ ἀρχῆς. Ἀρχεται δὲ περιερχόμενος τὰ τραπέζια. Οἱ πελάται θέτουν τὰς χεῖρας εἰς τὰ θυλάκιά των ὡς νὰ προσηθάνοντο ὅτι ἐκεῖ ἔμελλε νὰ καταλήξῃ ὅλη ἡ ἱστορία καὶ ἀναζητοῦσι μετ' ἀνυπομονησίας ἢ ἀγανακτικῆς πεντάλεπτα. Πολλοὶ τὸν ἐκδιώκουσιν ἀποτόμως. Ἄλλοι τὸν εἰ-

ρωνεῖνται βανδύσως. Περιῆλθεν ἤδη τὰ τρία τέταρτα σχεδὸν τῶν καθισμάτων. Ὀλίγα τινὰ ἀπομένουν, εἰς ἃ δὲν ἐπλησίασεν ἔτι, πρὸς τὸν μυθόν. Τελευταῖος δὲ, πλησίον τῆς γωνίας, συμμαζεμένος, καθῆται νέος τις, βεθυθισμένος εἰς σκέψεις καὶ ὡς ξένος πρὸς τὸν περίεξ του θόρυβον. Ὑπάλληλος ἴσως τις, ὃν προσφάτως ἐπέπληξεν ἢ ἐτιμώρησε τις οἶδε διατὶ ὁ προϊστάμενός του, σπουδαστῆς ἐρωτόληπτος πιθανῶς, τελειόφοιτος μελετῶν δι' ἐξετάσεις καὶ ἔχων βεβαρημένην τὴν κεφαλὴν ἐκ τῆς ἐργασίας, ἢ τις ἄλλος εἰς ὃν ἀνηγγέλθη ἀρτίως κακὴ τις εἰδησις. Καὶ ὅταν ὁ γέρον φθάσει πρὸ αὐτοῦ, εἰσάγει ἀμελῶς τὴν χεῖρα ἐντὸς τοῦ θυλακίου του καὶ τῷ βίπτει ἀπροσέκτως, χωρὶς νὰ κυττάξῃ, νόμισμά τι... Ἄλλὰ, περιέργως, δὲν εἶνε πλέον πεντάλεπτον... Ὁ πελάτης τὸ ἔρριψε, μὲν ψηλαφῆσας αὐτὸ, προδήλως ἀπατηθεὶς ἐκ τοῦ σχήματος. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς σκοτεινῆς σωρείας τῶν χρυδαίων κερμάτων, ἐπὶ τοῦ φαιῦ χρώματος τοῦ δίσκου, λευκὴ ἀποστίλθει ἢ ἐπιφάνεια καὶ φαεινὰ προβάλλει ἡ ἀργυρὰ ὄψις... μίας δραχμῆς τοῦ Ὄθωνος! Ὁ γέρον παρατρεῖ κατ' ἀρχάς, ἀμφιβάλλων, ὡς νὰ μὴ πιστεύῃ εἰς ὅτι βλέπει καὶ νὰ μὴ ἐνοῆ... Ἄλλὰ, μετὰ μικρὸν, αἰφνιδίως, συμπεραίνων φαίνεται ὅτι εἶνε δείγμα τῆς ἐκτιμήσεως ἴσως τοῦ ἀγνώστου πρὸς αὐτὸν, ἐκφρασις εὐαρεσκείας ἐπὶ τῇ ἐπιτυχῇ μουσουργίᾳ του, σημεῖον ὑπολήψεως πρὸς τὴν τέχνην του, κατασυγκινημένος προφανῶς, ὑποκλίνει μέχρι τοῦ ἰσχυροῦ τὸ κυρτὸν σῶμά του καὶ δι' ἐντόνου φωνῆς, ἀξιοπρεπῶς:

— Grazie, signore, λέγει, mille grazie!...

ΜΙΧΑΗΛ ΜΗΤΣΑΚΗΣ

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

ΑΡΜΕΝΙΚΑΙ ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ

Λέγε 'λίγα ν' ἀκούς πολλά.

Γνωστικὸς λόγος βγάνει καὶ τὸ φίδι ἀπ' τὴν τρύπα του.

* Ἄσπρο φίδι καὶ μαῦρο φίδι — καὶ τὰ δύο φίδια εἶνε.

* Μόν' ὁ φτωχὸς νοιώθει τὸν πόνο τῆς φτώχειας.

* Ὅρνιθα ποῦ πάχυνε δὲν γεννάει πλειά.

* Ὁ κόσμος εἶνε σκάλα· ἄλλοι ἀνεβαίνουν κι' ἄλλοι κατεβαίνουν.

* Τὸ δέντρο λέει 'ς τὸ πελέκι: «Δὲν θὰ 'μπορούσες νὰ μὲ κόψῃς ἂν δὲν ἦταν ἀπὸ μένα κομμένο τὸ στηλιάρι σου.»

ΟΙ ΠΕΙΡΑΣΜΟΙ

ΣΚΗΝΗ ΤΗΣ ΑΠΟΚΡΕΩ

(Κοιτῶν κομψότατα ἠὲ τρεπισμένος.)

Ο ΚΥΡΙΟΣ (εἰσερχόμενος)—Ὄψο! (ὕπὸ τὴν ἀμυδρὰν ἀνταύγειαν τῆς ἐστίας βραδέως βαδίζων πλησιάζει καὶ ἀφίρει ἐπὶ μικρᾶς τραπέζης δέσμην εὐωδιστάτων μετεξέδων, λαμβάνει ἐπειτα τὰ σπέρτα καὶ προσπαθεῖ ν' ἀνάψῃ.)

ΠΡΩΤΟΝ ΣΠΗΡΤΟΝ (συντριβεται)—Κράκ!

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΣΠΗΡΤΟΝ (συντριβεται)—Κρίκ!

ΤΡΙΤΟΝ ΣΠΗΡΤΟΝ (συντριβεται)—Κρααάκ!

Ο ΚΥΡΙΟΣ.—Ἀνάθεμα τὸ μονοπώλιον!

ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΣΠΗΡΤΟΝ (ἀνάπτει)—Ψίτ!

ΤΟ ΚΗΡΟΠΗΓΙΟΝ.—Ἀξιοτήτα ποῦ τὴν ἔχεις!

ΤΟ ΑΦΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΤΟΙΚΟΥ.—Ντίγγ, ντίγγ, ντίγγ, ντίγγ, ντίγγ, ντίγγ, ντίγγ, ντίγγ, ντίγγ, ντίγγ, ντίγγ, ντίγγ, ντίγγ!

Ο ΚΥΡΙΟΣ.—Δέκα!

ΟΙ ΜΕΝΕΞΕΔΕΣ.—Κάμε γρήγορα καὶ θὰ μαρκθούμε. Πότε θὰ μᾶς δώσης εἰς ἐκείνην; Ὁ χορὸς ἄρχισε ἀπὸ τὰς ἐννέα.

Ο ΚΥΡΙΟΣ.—Τὸ ξεύρω πῶς ἄρχισε ἀπὸ τὰς ἐννέα, μὰ δὲν ἤμπορούσα νὰ 'πάγω ἀπὸ τὴν ἀρχὴν. Διὰ νὰ 'πάγῃ κανεὶς μασκαρεμμένος εἰς ἕνα σαλόνι πρέπει νὰ γείνη ἡ ὄρα δεκάμιση, ἐνδεκα. Τότε θὰ 'πάγουν καὶ οἱ ἄλλοι. (Κάθηται βαρέως εἰς τὸν καναπέ.)

Ο ΚΑΝΑΠΕΣ.—Ἄϊ!

(Ὁ Κύριος ἐγειρεται καὶ ἀρχίζει νὰ ἐκδέεται βιαστικά. Τὰ ἐνδύματά του λίπτοναι κάτω.)

Ο ΤΑΠΗΣ.—Τί ἔχει πάλιν σήμερ;

Ο ΚΥΡΙΟΣ.—Αὐτὴ ἡ ἰδέα, νὰ στείλω τὴν γυναῖκά μου ἀπόψε εἰς τὸν Πειραιᾶ εἰς τῆς μητέρας τῆς μαζί μετ' ὁ μωρὸ, ἦτον λαμπρὰ. Ἐγὼ εἶχα ἐργασίαν, εἶχα τάχα νὰ τελειώσω κατὰ λογαριασμούς καὶ δὲν ἤμπορούσα νὰ τὴν συνοδεύσω.

ΟΙ ΜΕΝΕΞΕΔΕΣ.—Λαμπρὰ ἰδέα!

Ο ΚΥΡΙΟΣ.—Οἱ ὑπηρέται λείπουν καὶ αὐτοί. Εἶμαι ἐλευθέρως νὰ 'πάγω νὰ ἰδῶ τὴν ξανθὴν...

ΜΙΑ ΚΑΘΕΚΛΑ (ἐκπληκτος).—Τί λέγει;

ΑΛΛΗ ΚΑΘΕΚΛΑ.—Περίεργη!

Η ΠΡΩΤΗ ΚΑΘΕΚΛΑ.—Φλύαρη!

Η ΚΟΥΝΟΥΠΙΕΡΑ (φωνὴ ἀναθεῖ).—Σούτ!

ΟΙ ΜΕΝΕΞΕΔΕΣ.—Πήγαινε νὰ διασκεδάσῃς ὀλίγον· φθάνει ἡ καθημερινὴ πλῆξις τοῦ σπιτιοῦ.

Ο ΚΥΡΙΟΣ.—Δύο χρόνιζ' ἀνδρεμμένος καὶ δὲν ἔκαμα τὸ ἐλάχιστον, διὰ τὸ ὅποιον νὰ ἔχω τύψεις συνειδήτος.

Η ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΣΥΖΗΤΟΥ (ἀνηρημένη εἰς τὸν τοῖχον).—Τί ἔχεις νὰ παραπονεθῆς; Δὲν εἶσαι εὐτυχής;

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΙΔΙΟΡΡΥΘΜΟΣ ΓΥΝΗ

Ἀπέθανεν ἐσχάτως ἐν ἐπαρχίᾳ τινι τῆς Μασσαχουσέτης ἡ μίς Αἰκατερίνη Πειρσόν γεροντοκόρη ἰδιορρυθμοτάτη καὶ ἐπὶ τούτῳ καὶ μόνῳ διάσῃμος καθ' ὅλην τὴν ἐπαρχίαν. Ἡ μίς Πειρσόν, γυνὴ εὐπορωτάτη καὶ καθ' ὅλα ὀρθοπρονοῦσα, εἶχε μόνην τὴν ἀδυναμίαν νὰ μὴ συμφορῶται πρὸς τοὺς συγχρόνους συμφορὰς ὡς πρὸς τὴν περιβολὴν, ἀλλὰ ν' ἀναζητῆ καὶ ἐφαρμόζῃ ἐφ' ἑαυτῆς τοὺς πρὸ ἡμίσεως αἰῶνος ἰσχύσαντας. Οὕτως ἐπιδεικνύετο πανταχοῦ προκαλοῦσα τὴν θυμηδίαν τοῦ πλήθους, τοῦ ὁποίου αἱ ἐκδηλώσεις οὐ μόνον δὲν παρώργιζον, ἀλλὰ καὶ ἠγχαρίστουσαν αὐτήν. Ἰδίως δ' ἐκόμπαζε διερχομένη πλησίον ὁμίλου νεανίδων, μάλιστα ἀξιοῦσα ν' ἀποτείνῃ βλέμματα οἴκτου πρὸς τὰς πενηρὰς αὐτῶν ἐσθῆτας! Μετὰ τὸν θάνατον αὐτῆς οἱ κληρονόμοι ἐπεδόθησαν εἰς τὴν ἔρευναν τοῦ οἴκου, βέβαιον ὄντας ὅτι ἐκτὸς τῆς χρηματικῆς περιουσίας ἦν κατέλιπεν ἡ μακαρίτις, καὶ ἦτις ἀνέρχεται εἰς 450 χιλ. δολαρίων, θὰ εὑρισκον καὶ πράγματα ἀνάλογα πρὸς τὰς ἰδιοτρόπους ὁρέξεις αὐτῆς. Αἱ προσδοκίαι αὐτῶν δὲν διεψεύθησαν μόνη ἡ ἱματιοθήκη τῆς δεσποινίδος Πειρσόν περιεῖχε 50 πίλους ἱστορικῆς ἀξίας, ἀνήκοντας ὡς πρὸς τὸ σχῆμα εἰς τοὺς ἐν γῆσει κατὰ τὴν δευτέραν καὶ τρίτην δεκαετίαν τοῦ αἰῶνος μας* 70 σάβια, ὧν τινὰ βαρυτιμώτατα συλλογῆν δὲ ὅλην ἐσθῆτων ἐκ παντοειδῶν ὑφασμάτων καὶ χειροκτιῶν καὶ ἀλεξιβροχίων καὶ ὑποδημάτων — πλήρες μουσεῖον ἐν ἄλλοις λόγοις! Ὡς συλλογῆ δὲ ὅπως ανεξάρτητος, μαρτυροῦσα ἕτεραν ἰδιοτροπίαν τῆς θανούσης τῶς ἄγνωστον, εὐρέθησαν 300 φιάλαι καὶ φιαλίδια μετὰ πολλῆς φροντίδος κηθαρισμένα καὶ κατὰ τάξιν χρονολογικῆν τεθειμένα, φέροντα ἰδίως πινακίδας κομψοτάτας μετ' ἐπιγραφῶν διασαφητικῶν. Ταῦτα δὲ πάντα ἦσαν τὰ δοχεῖα τὰ ἀπομείναντα ἐκ τῶν παντοειδῶν φαρμάκων, ἅτινα καθ' ὅλον αὐτῆς τὸν βίον εἶχε λάβῃ πολλάκις ἀσθενήσασα ἢ ἀσίδιμος Αἰκατερίνη Πειρσόν.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Ἡ βάρδος τοῦ Ἀγαθοπούλου.

Εἰς τὸν Ἀγαθοπούλον ἐχάρισέ τις βάρδον βυρῦτιμον μετ' ἀργυρᾶς λαβῆς.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ὁ δωρητὴς συναντᾷ καθ' ὄδον αὐτὸν καὶ βλέπει κρατοῦντα τὴν βάρδον ἠρωτηριασμένην κατὰ τὴν λαβὴν.

- Κάτι βλέπω σοῦ χάλασε τὸ μπαστοῦνι;
- Ὅχι, ἀδελφέ, ἐγὼ ἔδωκα καὶ τὸ ἔκοψαν ἴλιγο.
- Γιατί;
- Μοῦ ἤρχονταν μακρῷ.
- Καὶ δὲν ἔκοβες ἀπὸ τὸ κάτω μέρος;
- Τί μ' ὠφελοῦσε; Ἀπ' τὰπάνω μέρος περίσσευε.

Ἐν φρενοκομείῳ.

— Λοιπὸν, γιατρέ, ὁ καυμένος ὁ Ἀριστείδης ἦτον κλεισμένος ἐδῶ;

— Ναί.

— Καὶ τὸν εἶχατε μετὰ τοὺς τρελλοὺς;

— Ὅχι, ἐπεὶδὴ πρὶν ἦτον ἀνακατωμένος εἰς τὰ πολιτικά καὶ ἤμεθα μάλιστα μετὰ τὸ ἴδιον κόμμα δὲν τὸν ἔβαλα μετὰ τοὺς τρελλοὺς!

— Ἀλλά; . . .

— Τὸν ἔβαλα μετὰ τοὺς ἡλιθίους!

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

ΤΟ ΡΟΧΑΛΗΤΟΝ ΚΑΙ Η ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΟΥ

Τὸ ροχαλητὸν οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ ὁ καθ' ὕπνον παρχόμενος ἐνίοτε ἦχος ἐκ δονήσεως τοῦ ὑπερωαίου ἰστίου, γινομένης καθ' ὃν χρόνον ὁ ἀήρ διέρχεται κατὰ τὴν εἰσπνοὴν τὸ στόμα καὶ τὸν ἰσθμὸν τοῦ λαιμοῦ διὰ νὰ εἰσδύσῃ κατόπιν εἰς τοὺς πνεύμονας. Τὸ ροχαλητὸν παράγεται λοιπὸν καθ' ὀλοκληρίαν εἰς τὸν ἰσθμὸν τοῦ λαιμοῦ καὶ τὴν ρίνα κατὰ τὴν εἰσπνοὴν συνήθως, σπανιώτερον κατὰ τὴν ἐκπνοὴν.

Ῥοχαλίζει δὲ γενικῶς πᾶς κοιμώμενος μετὰ τὸ στόμα ἀνοικτόν. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ καταπολεμησῶμεν τὰς παθήσεις ἐκεῖνας αἰτίνας ἀναγκάζουσι τὸν ροχαλίζοντα νὰ κοιμᾶται μετὰ τὸ στόμα ἀνοικτόν, ἐάν ἴθλωμεν νὰ τὸν ἀπαλλάξωμεν τῆς ὀχληρᾶς μουσικῆς του.

Τὸ δυνατόν συνάχι προκαλεῖ τὸ ροχαλητὸν. Τῶ ὄντι, ἐάν ἡ μύτη εἶναι ἐντελῶς περραγμένη, ὁ ἄρρωστος ἀναγκάζεται νὰ ἔχῃ τὸ στόμα ἀνοικτόν διὰ νὰ ἀναπνέῃ, ὅτε, δονοῦντος καθ' ὕπνον τοῦ ἀέρος τὸ ὑπερωαῖον ἰστίον, γεννᾶται τὸ ροχαλητὸν.

Ἐνίοτε τὸ συνάχι δὲν εἶναι τὸσον δυνατόν, ὥστε νὰ ἀποσφράξῃ ἐντελῶς τὴν μύτην ὁ ἄρρωστος δύναται τότε νὰ ἀναπνέῃ, ἀρκετὰ δυσκόλως, εἶναι ἀληθές, ἀλλ' ἐπὶ τέλους δύναται νὰ ἀναπνέῃ διὰ τῆς ρίνος. Ἐάν δὲ ἐνεκὰ τῆς καταρροῆς ταύτης παραχθῆ πρὸς στιγμὴν ἀφθονωτέρα μύξα, ὁ διὰ τῆς ρίνος διερχόμενος ἀήρ δονῶν αὐτὴν παράγει ροχαλητὸν μᾶλλον ἢ ἦττον ἐντονον. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἔδρα τοῦ ροχαλητοῦ εἶναι ἡ μύτη καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἡ θεραπεία εὐχερᾶστερα, διότι ἀρκεῖ πρὸς τοῦτο νὰ λάβωμεν τὸ μανδύλι καὶ νὰ ἀπομάξωμεν αὐτήν.

Πρὸς τὸ ὄξυ συνάχι ὠφέλιμος εἶναι ἡ πόσις στρεπτικῶν μαλακτικῶν πτισανῶν, ἢ χρῆσις ποδολούτρου μετὰ σινάπεος καὶ πρὸ πάντων εἰς ἡ δύο ὑποκαπνισμοὶ τὴν ἡμέραν καὶ ἕτερος τὸ ἑσπέρας τὴν ὄραν τῆς κατακλίσεως.

Τὸ χρόνιον συνάχι εἶναι πολὺ σπουδαιότερα αἰτία τοῦ ροχαλητοῦ ἢ τὸ ὄξυ. Τῶ ὄντι, τὸ ροχαλητὸν ὑποτροπιάζει καὶ μετὰ τὴν τελείαν αὐτοῦ ἴασιν, ἐνεκὰ χρονίας καταρροῆς τῆς ρίνος.

Πρὸς τὸ χρόνιον συνάχι ὠφέλοισιν ἐνέσεις τερεβενθινοῦχοι ἐντὸς τῆς ρίνος, καυτηριάσεις, καὶ ἡ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν χρῆσις τῆς ἐξῆς ἐρρίνου κόπωσης: Καφουρᾶς κόκ. 7—Ῥητίνης ἱεροξύλου κόκ. 8—Σκυροδίου πόας κόκ. 5—Σακχάρου λευκοῦ κόκ. 5.

Προσέτι πρέπει νὰ καταπολεμησῶμεν τὴν χοιραδικὴν καὶ ἐρπητικὴν διάθεσιν δι' ἐσωτερικῆς προσφόρου θεραπείας.